

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
Hírlapkönyvtári
Növedéknapló
1908. évi. 7432. sz.

Magántisztviselők Lapja

Társadalmi és közgazdasági ujság.

A Magántisztviselők Orsz. Szövetségének és a Magántisztviselők Orsz. Nyugdíjgyejesületének hivatalos lapja.
A magyar szaklapok gyűjteményes kiállításában arany éremmel kitüntetve a szaklapoknak 1907. évi kopenhágai nemzetközi kiállításán.

Laptulajdonos: a »Magántisztviselők Országos Szövetsége.«

Megjelenik minden hó 5-én és 20-án. * Egyes szám ára 40 fillér. * Szerkesztőség és kiadóhivatal V., Arany János-utca 18. szám II. em.	Főszerkesztő KREUTZER LIPÓT.	Előfizetési árak: egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyed- évre 2 korona. Hirdetéseket fölvesz a kiadóhivatal és minden hirdetési iroda.
---	--	---

XVI. évfolyam.

Budapest, 1908. január 5-én.

I. szám.

A szétforgácsolt erők.

Irta: Kreutzer Lipót.

Valami különös mozgalom keletkezett a vidéken: egyik-másik vidéki bizottságunk elhatározta, hogy lapot alapít, amely a magántisztviselő-törekvéseket fogja, a magántisztviselő-törekvéseket akarja szolgálni. Két helyről kaptunk ilyen hírt a legutóbbi időben, Szegedről és Győrrel, mindkét helyről nekem külön is írtak és én magánlevélben megmondottam kedves elvbarátainknak a véleményemet erről a kérdéstről, azzal az őszinteséggel, amelylyel a kérdést itt, ennek a lapnak a hasábjain akarom tárgyalni.

Egyszer beszéltünk már a vidéki magántisztviselő-szaklapok alapításáról, akkor, amikor nagyváradi barátaink külön ujságlapot csináltak. Akkor is megmondottuk, hogy nincsen szükség az erők szétforgácsolására és hogy a külön vidéki ujság sok áldozattal jár és a központi ujságlapot gyöngíti. Amit akkor mondottunk, most is fentartjuk és újra meg újra nyomatékkal mondjuk, hogy mozgalmainknak mind nagyobb lendületet és mind jelentősebb erőt csak a Szövetség központi hivatalos lapjának a mentől erősebb elterjedése ad majd. Így van ez másutt, nagy országokban is, a magántisztviselőknél, a kereskedelem alkalmazottainak néhány szaklapjuk van ugyan; de egy-egy szervezetnek azonban *egyellen ujságja* van csupán. A magdeburgi Privatbeamten-Zeitung több, mint tizenöt ezer példányban jelenik meg. Ez a példányszám erő és hatalom. A német magántisztviselők, szerte a nagy német birodalomban, olvassák mindenféle és útmutatást szereznek, erőt merítenek belőle különféle mozgalmakhoz. Ha Németország nagyobb városaiban új meg új magántisztviselőlapok kelet-

keznének, ezek a lapok mind kisebbek lennének jelentőségre a magdeburgi lapnál, pedig Németországnak sok nagy városa van és a német vidéki város fogalma más, mint a magyar vidéki város. A német magántisztviselők érzik, hogy a nagy számban megjelenő magdeburgi ujságlap elsőrangú erősségük és az ő törekvésük ráirányul, hogy ezt az erősséget még fokozzák, a hivatalos lap nagy elterjedtségében rejlő hatalmat még tovább fejleszték. Számos német városnak több a magánalkalmazottja, mint Budapestnek és az ilyen városok magánalkalmazottjainak pénzük is volna külön lap fentartásához. Még sem teszik, mert a koncentrációt nézik, az erők egyesítését vallják a szaklap dolgában is kívánatos célnak. Az osztrák magántisztviselőknél szintén kevés az ujságlapjuk. A linzi «Privatbeamten-Zeitung» az osztrák magántisztviselők nagyrészen kielégíti a szükségleteit. Felső-Ausztriában is, Alsó-Ausztriában is jó ez nekik hivatalos ujságlapnak, megpendítője volt számos mozgalmuknak és kijut neki abból a sikerből is, a mely az osztrák magántisztviselő-mozgalmakat eleddig kísérte. De kinek jutna eszébe Salzburgban, Grazban, Innsbruckban, vagy más tartományi fővárosban külön magántisztviselő-szaklapot csinálni. De még helyesebb így a kérdés: kinek jutna eszébe Leobenben, vagy Bozenben magántisztviselő-ujságot alapítani. Ilyenre nem gondolnak Ausztria magántisztviselői, mert tudják, hogy a mi erőt ad mozgalmaknak, a mi sikert biztosít törekvéseiknek, az minden téren a nagy számok törvénye.

A magyar magántisztviselők nincsenek egyetlen szervezetben. A szociáldemokrata magántisztviselők külön szervezetet alapítottak és e külön szervezet céljaira külön ujságlapot. Náluk megértjük ezt a külön ujságalapítást, ámbár úgy vélekedünk, el fog

következni az idő, a mikor átlátják majd, hogy külön szervezkedésükkel több eredményt elérni, a célokat jobban szolgálni, mint ahogy a Szövetség cselekszi, nem lehet. Az ideális állapot az lenne, hogy az ország magántisztviselői és egyéb kereskedelmi alkalmazottai egyetlen táborban legyenek. Ennek az óriás tábornak a szavát, ennek az embererdőnek a zendülését meghallanák mindenfelé. Megosztás helyett ez kellene: hatalmas összeforrás, ilyen arányú egyesülés.

Külön ujságlapjuk van a női magántisztviselőknél. Addig, amíg a női- és férfi-alkalmazottak mozgalmi nem haladnak teljes közösségben a közös célok felé, a külön szaklapnak igenis megvan a jogossága. Más elbírálás alá esik a Magántisztviselők Otthonának a lapja, amelyről már elmondottuk azt a véleményünket, hogy ez is megosztja az erőket és hogy a megszüntetése nagyon kívánatos az összesség nagy szempontjainak az érdekében. Külön lapról, külön lap jogosságáról csak akkor lehet szó, ha nyelvbéli különbözőség teszi szükségessé. Ebből a szempontból megértjük, hogy fiúmei barátainknak külön lapjuk van. A fiúmei magántisztviselők egy része nem ért magyarul, csak olaszul vagy németül. Ezek az idegenajku magyar állampolgárok úgy kell, hogy a maguk nyelvén értesüljenek a mi mozgalmainkról. A magántisztviselő-mozgalmak ugyanis összefűzik a különböző nyelveket beszélő magántisztviselőket és újabb adatokat szolgáltatnak ahhoz a nevezetes igazsághoz, hogy a nemzetiségi és felekezeti kérdések számos alkotó részükben gazdasági és szociális problémák csupán. Mivel reánk nézve fontos, hogy mozgalmainkat megismerjék a magyarul nem értő magántisztviselők is: a fiúmei magántisztviselő-újságot meg tudjuk érteni és úgy képzeljük, hogy ez a lap magyar szempontból is hivatást teljesít, mert segítségével az idegenajkú fiúmei magántisztviselők, akik együtt haladnak a fiúmei magyar magántisztviselőkkel, mind jobban közelednek majd lélekből, vonzódásban többi magyar polgártársukhoz.

Még azt is megértjük, ha egy-egy nagyobb vidéki bizottság havonként külön értesítőt adna tagjainak a helyi hírekről. Az ilyen értesítő, ha két vagy négy nyomtatott oldalra terjedne, mindenképpen megfelelné a lokális hírszolgálatnak, olcsó is lenne és nem bontaná meg az egységet, amelynek meg kell lennie a lapkérdésben. A mi vidéki bizottságaink, egyesületeink, amikor lapalapításra készülnek, nem gondolnak reá, hogy a lap fentartása drága mulatság és hogy a szaklapnak nagyon sok előfizetőre van szüksége, ha az előfizetés díjaiból akar megélni. Tudjuk, hogy a magántisztviselők nem nagyjövedelmű emberek; azt kívánjuk-e tőlük te-

hát, hogy a tagság díját meg az előfizetés díját több helyen és többször fizessék? A Szövetség már hosszú idő óta foglalkozik a tagsági díjak reformjának a kérdésével. Hosszú idő óta, mert tudja, kényes a kérdés és a megoldásában nagyon sok szempont követel különös figyelmet. A külön lap anyagi kérdésein kívül ott a másik: a lap tartalmának a kérdése, Gondolnak-e reá vidéki barátaink, hogy jó lapot csak úgy csinálhat a szerkesztő, ha fizet a munkatársainak? A cikket fizetni újabb anyagi áldozat és újabb megterhelése a vidéki magántisztviselőknél, nem szólva arról a fontos szempontokról, hogy külön cikkekre nincs is szükség a vidéki magántisztviselő lapokban. Nincs szükség rájuk, mert ami alkalmas cikket írnak magántisztviselő barátaink avagy mások, szívesen kiadjuk ennek a lapnak a hasábjain. Azok a cikkek, amelyek a vidéki magántisztviselőlapokban meg fognak jelenni, csak olyan irányuak lesznek, aminő a Szövetség programja. Nincs tehát, ami helyhez, ami valamely vidéki városhoz kösse őket, mert a Szövetség törekvéseit szolgálván, teljesen beleillenek a Szövetség hivatalos lapjába. Csak egyik-másik hírnek, csak egyik-másik agitációnak, amely helyi választással — törvényhatósági, kamarai választással — kapcsolatos: csak az ilyen mozzanatnak lehet helyhezköötöttsége, minden egyéb elfér a központi organumban, a Magántisztviselők Lapjában, amely különben — hiszen külön rovata van reá — hűségesen beszámol a vidéki bizottságok, szervezetek mozgalmairól, mindennemű működésükről. És ha választás van a vidéken és ha szó van olyan mozzanatokról, amelyek helyhezköötöttek, ott vannak a vidéki napilapok, ezek is rendelkezésükre állanak vidéki szervezeteinknek.

Ha vidéki elvbarátaink más társadalmi osztályok szaklapjai felé fordulnak, meglátják, hogy nincsenek vidéki szaklapjaik a kereskedőknek, iparosoknak, a gazdáknak sem. Miért is volna más szaklapja a miskolci kereskedőnek, mint a budapestinek? Az ilyen decentralizált szaklapalapítástól távol áll a többi társadalmi osztály; éppen csak a magántisztviselők osztálya, amelynek minden ereje ott van a szolidaritásban, éppen csak ez az osztály hasogatja, bontogatja, veri széjjel a maga erejét?

A minap azt írta valaki, hogy a szaklapok is nevezetes fokmérői valamely ország kulturájának. A napilapok nem is annyira, mint a szaklapok. Erős szakbeli lapok, amelyeknek nagy az elterjedtségük, amelyek önzéstelenül, a becsületesség programjával nőttek nagyra, egy-egy nyomjelzőjét alkotják az országuk kulturájának. Vidéki barátainkat kérjük, ne csak ezt a szempontot nézzék, a kultura szempontját. A Magántisztviselők Lapja a maga társadalompolitikai törekvéseivel, igaz, neve-

zetes kulturcélokat szolgál, de szolgálja azt a másik célt is, hogy a magántisztviselők osztálya mind előbbre jusson a maga boldogulásának az útjain. És ha a kultúra a magasabb életszükségletek kielégítése: a magántisztviselők osztálya ott van, hogy egyelőre az elsőrendű életszükségletek kedvezőbb megszerzése végett kell küzdenie. Ehhez a küzdelemhez szükség van az egész osztálynak az összefogó erejére és a középponti lapnak, amely ennek a társadalmi osztálynak nagy és nevezetes segítője, mentől nagyobb, mentől szélesebb körű elterjedésére. Az új esztendőben, amikor a jó sorsból minden jót kívánunk elvbarátainknak, összetartást is kívánunk minden téren. A mi csatamezőinken nincsenek helyi érdekek, hanem országos érdekek vannak csupán.

Epilogus

az „arany”-vasárnap kérdéséhez.

Legutóbbi számunkban már közöltük, hogy a karácsony előtt való vasárnap teljes munkaszünetének ügye a Magántisztviselők Országos Szövetsége álláspontjának győzelmével fejeződött be. Ezzel a sikerült akciónkkal nemcsak azt értük el, hogy a miniszter ezuttal ismételtén kijelentette, hogy a munkaszünet felfüggesztése semmiben sem érinti az irodai alkalmazottak teljes vasárnapi pihenőjét, hanem, ami sokkal lényegesebb, ebbeli nyilatkozatát és határozatát országosan közhírré tette és körrendeletben megküldötte az ország valamennyi hatóságának. A jövőre nézve tehát mostani akciónknak mélyreható fontossága van és a vidéki kartársak ezután tisztában lesznek azzal, hogy amennyiben esetről-esetre, valamely alkalmon a vasárnapi munkaszünetet miniszteri rendelettel fel is függesztik, a felfüggesztés kizárólag a nyílt üzletek elárúsítására, illetve a vásárolt áruk kihordására terjed ki, de semmiképpen sem vonatkozatható az irodában alkalmazott tisztviselőkre.

A kartársak bizonyára észrevették, hogy a szövetségnek mostani mozgalmát tulajdonképpen két szempont vezette. Az egyik az volt, hogy a kereskedelmi kormányt általános érvényű kijelentésre készítsük, hogy — ami különben nyilvánvaló volt, — a magántisztviselők munkaszünete ezuttal is érintetlen maradjon. Szükség volt erre a nyilatkozat provokálásra azért, hogy a nagyothalló rendőrhatalóságoknak, főnököknek és főnöki testületeknek ismételtén szájába rágja a legilletékesebb kormányhatóság, hogy a magántisztviselők munkaszünetének ügye nem Csáky szalmája, amelyet kedvük szerint tépázhatnak, hanem komoly valóság, amelynek tiszteletbentartásáról kötelességük gondoskodni. Szól ez különösen a vidékre, ahol, szomorúan tapasztaljuk, ezen a téren még mindig igazi ázsiai állapotok uralkodnak.

A másik szempont humanitárius volt. Segítségére álltunk testvéreinknek, a kereskedelmi alkalmazottaknak, hogy részükre is biztosítsuk a vasárnapi munkaszünet teljességét.

Ha ez a törekvésünk nem is talált teljes mértékben elismerésre, annyit mégis elértünk, hogy a vasárnap egyik felét biztosítottuk részükre és hogy — amint az alábbiakból kitünik, — e kérdéssel kapcsolatban, bár más irányban, kedvező fordulatnak egyengettük útját.

Testvéregyesületünk, a kereskedelmi alkalmazottak orsz. egyesülete még karácsony előtt küldöttségileg jelent meg a kereskedelmi miniszternél és államtitkárnál, hogy a karácsony előtt való vasárnapi munkaszünet teljes megtartását kérelmezze. A miniszter — szokás szerint — jóindulatáról biztosította a küldöttséget, az államtitkár azonban már konkrét kijelentéseket tett. A küldöttségnek elmondotta, hogy a kormány igen jól látja azt, hogy a vasárnapi munkaszünet felfüggesztése körül minduntalan surlódások keletkeznek. Kétségtelen azonban, hogy a kereskedővilág és általában fontos kereskedelmi érdekek szempontjából a vasárnapi munkaszünet időközönkénti felfüggesztése megokolt (??) A kérdést tehát másképp, mint kompromisszum útján, nem lehet megoldani. Ami a legközelebbi karácsony előtti vasárnap kérdését illeti, ezt úgy oldották meg, hogy csakis az árusítással és fuvarozással foglalkozó alkalmazottak vannak kivéve a munkaszünet alól déli 12 óráig, míg az irodai és egyéb személyzetre nézve a vasárnapi munkaszünet érvényben marad. A kormány foglalkozik a vásári vasárnapok kérdésével is, amely körül szintén sok surlódás volt a múltban.

A K. A. O. E.-nek elnöke itt közbevetette, hogy a nyolc vásári vasárnapon a munkaszünet felfüggesztésére a fővárosban egyáltalán nincsen szükség. Ez csak a vidéki városokban volna esetleg megokolt, ahol a bevásárlás kisebb területre és kevesebb üzletre szorítkozik. Erre a megjegyzésre Sztérenyi azt válaszolta, hogy a vásári vasárnapok kérdésével már régen foglalkozik, az ügyet azonban csak oly módon lehetne véglegesen rendezni, hogyha a kereskedők és alkalmazottak együttesen juthatnának megállapodásra ebben a kérdésben. Egyébként a munkaszünet kérdésével ismételtén foglalkozni kíván. Nyilatkozott még az államtitkár az ipartörvény revíziójának kérdéséről is, amelyről lapunk más helyén bővebben számolunk be.

Az államtitkár nyilatkozata arra bírta a K. A. O. E.-t, hogy a kérdésben tárgyalásokat indítson meg.

A tárgyalásokba bevonták a vásári vasárnapok és a karácsonyt megelőző vasárnap munkaszünetének ügyén kívül a nyolc órai záróidő kérdését is és a tanácskozáson a K. A. O. E.-én kívül megjelentek a főnöki testületek részéről a Magyar Kereskedelmi Csarnok és a Fővárosi Kereskedők Egyesületének kiküldöttjei is. A Vázsonyi Vilmos elnökle alatt tartott megbeszélésen beható eszmecserét folytattak a kérdésekről és ennek eredménye gyanánt az értekezlet egyhangulag a következő határozati javaslatot fogadta el:

1. Egyhangulag hozzájárul az értekezlet ahhoz, hogy kimondassék, hogy az üzleteket esti 8 órakor zárják. A főnöki testületek ennek érdekében tagjaik sorában a legmesszebbmenő agitációt fogják kifejteni és az alkalmazottakat támogatni fogják törekvéseikben. A szombati nap kivételt képez, amely-

nyiben szombaton esti 9 óráig a kereskedők nyitva tarthatják üzleteiket.

2. Elhatározza az értekezlet, hogy a 8 órai záróra törvényes rendezését együttesen fogják kérelmezni.

3. A vásári vasárnapokat illetőleg az értekezlet egyhangulag kimondja, hogy azok rendeleti úton való megszüntetését fogják kérelmezni a kormánynál.

4. Ellenben az alkalmazottak képviselői hozzájárulnak ahhoz, hogy a karácsony előtti vasárnapon munkaszünet ne legyen.

Ezeket a megállapodásokat be fogják jelenteni a kiküldöttek megbízóiknak és a legközelebbi értekezleten meg fogják állapítani a módozatokat, amelyek szerint a kereskedelmi kormány elé lesznek terjesztendők a közös megállapodások.

Igaz örömeinkre szolgál, hogy testvéregyesületünk akciója minden tekintetben sikerült. A közös megállapodás folytán a régtől vajudó nyolc órai zárás minden nehézség nélkül létesíthető lesz, annak törvényes rendezését maguk a főnöki testületek is szorgalmazni fogják. A megállapodás révén a vásári vasárnapokban a kereskedelmi alkalmazottak nyolc teljes vasárnapot nyernek, ami mindenestre méltánylást érdemlő körülmény és csupán egyetlen vasárnapról kell lemondaniok, hogy az év 51 vasárnapját zavartalanul élvezhessék. Meg kell jegyeznünk azonban, hogy felette szükségesnek tartanók, ha a legközelebbi értekezleten a K. A. O. E. arra is sulyt vetne és a követelések közé beiktatná, hogy karácsony első napja feltétlenül piheaónap maradjon a jövőben, mert a mostani törvények szerint ez a nap nem esik a munkaszünet védelme alá. A kereskedelmi alkalmazottaknak, akik — a megállapodás értelmében — ezentul az «arany» vasárnapon a teljes napon át dolgozni fognak, feltétlenül szükséges kárpótlás gyanánt ezt a napot piheaésül biztosítani, már azért is, hogy az ünnep örömeiben nekik is legyen valamelyes részük.

E cikkkel kapcsolatban meg kell emlékeznünk még arról is, hogy a fővárosi piaci iparcikk-árusok ipar-testülete megkereste a kereskedelmi minisztert, hogy engedné meg a december 29-i vasárnapon a piacokon és vásárcsarnokokban való elárusítást. A miniszter tudatta a fővárossal, hogy a kérelmet nem teljesíti, mert az újévi vásárra még két hétköznapi áll rendelkezésre és ép ez okból az üzletekre sem függesztette fel a vasárnapi munkaszünetet. Vasárnapon, dec. hó 29-én tehát teljes munkaszünet volt aminthogy a Magántisztviselők Országos Szövetsége ebben az irányban már első távirati felterjesztésében felhívta a miniszter figyelmét a munkaszünet megtartására.

g.

800.000 magántisztviselő.

M. m. Frankfurt, 1907.

A Magántisztviselők Lapja már több ízben közölte, hogy a németországi magántisztviselő-szervezetekben most a legaktuálisabb tárgy a nyugdíjbiztosítás kérdése. Az általános aggkór és rokkantsági biztosítás amely tudvalevőleg m

sadalmi osztályra kiterjed, korántsem elégíti ki a magántisztviselőket és ezért már huzamosabb idő előtt erős sajtó-campagne-t indítottak, hatalmas propagandát fejtenek ki a magántisztviselők érdekében. Ez a nagyszabású mozgalom, amelyet egyébiránt illetékes helyen is kellően méltányolnak, a november hó 16-án és 17-én M. m. Frankfurtban tartott hatalmas nagygyűlésen jutott csúcspontjára. Ezen a nagygyűlésen a német birodalom minden számottevő magántisztviselő-szervezete képviselve volt, úgy, hogy a testületek tagjainak számát bizvást lehet nyolcszázezerre becsülni. Ez a hatalmas, a szervezetség csodás erejét mutató szám imponáló erőt adott a nagygyűlésnek és az állásfoglalásnak is, amely a nyugdíjbiztosítás kérdésének megoldása érdekében történt.

Az állami, kötelező nyugdíjbiztosítás érdekében a német magántisztviselők testületei az egyöntetű eljárás és akció végett már régebben közös nagyválasztmányt küldöttek ki és ez a közös szerve a német magántisztviselőknek tartotta a fent jelzett napokon kongresszusát, amelynek főleg abban az irányban kellett eldőlnie, hogy melyik formája a nyugdíjbiztosításnak felel meg legjobban a német magántisztviselők kívánságainak.

Mellőzöm ezuttal a nagygyűlés részleteit, mert hiszen itt is, mint sok más hasonló alkalmakkor, bizonyos dolgok teljesen sablonszerűen folytak le. E helyett helyesebbnek vélem, ha némely beszéd rövid körvonalozásával foglalkozom, mert ezekből sok tanulságot vonhatunk le és a helyzet megismeréséhez alaposabb tájékozást szerezhetünk.

A november hó 16-án tartott előértekezlet aféle próbacsatározás volt a két irány képviselői között és meglehetősen szenvedelmes vitákat idézett fel. Az elvi álláspontok körül órákon át tartó heves vitaközlások folytak, hogy egy teljesen önálló intézmény alkottassék-e, vagy valamely fenálló biztosító intézményhez való csatlakozás mutatkozik-e helyesebbnek. Ebbe a heves, zajos vitába kellő időben szólalt bele egy illetékes helyről érkezett vélemény-nyilvánítás, amely szerint irányadó helyen nem zárkoznak el az elől, hogy a magántisztviselők részére önálló biztosító intézményt alkossanak, amely azután a fennálló aggkori biztosítás szervezetébe bekapcsolható lesz. Nagyon megfontolandónak tartják érdekelt helyen, hogy a magántisztviselők sok ezreit, akik most az általános rokkantbiztosítás szervezetébe tartoznak, nem volna-e veszélyes az intézmény kötelekéből kibocsátani, másrészt azonban nyilvánvaló és teljesen elismerik azt is, hogy az egész magántisztviselő-társadalmat az általános rokkantbiztosításhoz terelni fölötte helytelen és célszerűtlen volna, mert a magántisztviselők egészen más viszonyok között élnek, mint a munkások és más ide tartozó kategóriák.

Erre a nyilatkozatra az előértekezlet nagy többsége az önálló biztosítás mellett foglalt állást, de tekintélyes volt a kisebbség is, amely politikai tendenciából-e vagy előzetes megállapodás szerint, — nem lehet tudni, — az általános biztosítás érdekében kardoskodott. Ez a kisebbség a 17-én megtartott nagygyűlésen is megkísérelte a saját álláspontját előbbrevinni, de sikertelenül és így történt, hogy a tanácskozásból mintegy ötszáz delegátus eltávozott a le-

hető leghevesebb és legszenvedelmesebb jelenetek között.

Az előadó mindenekelőtt bejelentette, hogy a szász iparosok szövetségemár előre kijelentette, hogy a magántisztviselők biztosításához hajlandó az alkalmazottak fizetésének öt százaléka arányában hozzájárulni, abban a feltevésben, hogy az alkalmazottak ugyanoly arányban járulnak hozzá a járulékokhoz. Ez a hozzájárulási arány a legkevesebb, ha azt akarjuk, hogy a biztosítás megfeleljen óhajtott céljának. A nagyválasztmány nevében bejelenti a testületek követelését, amely szerint a rokkantságot a hivatásbéli foglalkozással vonatközásban állapítsák mindenkor meg, valamint, hogy a biztosítás minden magántisztviselőre kötelező legyen. A biztosítási kötelezettség a 16. életévvel kezdődjék, az aggkori járadék pedig a 65. életévvel lépjen hatályba. Továbbmenő kívánságoknak nem lehetett helyt adni, mert különben a járulékok rendkívül magasak volnának. Követeli továbbá a nagyválasztmány az özvegy- és árvabiztosítás megalkotását, amelyhez a nőtlen tagok is kötelesek lesznek hozzájárulni. Összinté sajnálatát fejezi ki végül az előadó, hogy az előértekezlet határozata nem egyhangú volt, ami a mozgalom lendítő erejéből sokat elvon, ez azonban nem tántoríthatja el a mozgalom vezetőit, hogy lankadás nélkül küzdjenek a nagy cél érdekében.

Igen érdekes és alapos volt a következő előadás, amely az önálló biztosítás és az általános biztosításhoz való csatlakozás között vont meg a párhuzamot. Ezt a beszédet nagyjában a következőkben kísérem meg visszaadni: A szociális biztosítási törvényt eleinte csupán az ipari munkásság érdekében alkották meg. A magántisztviselők biztosítási mozgalmának az alapja ebből folyik, hogy t. i. részükre oly biztosítást alkossanak, amely az ő foglalkozásuknak és szociális helyzetüknek inkább megfelel. A magántisztviselők ide vonatkozó kívánalmainak: magasabb járadék, a rokkantsági járadéknak a hivatásból eredő rokkantság esetére való biztosítása, megfelelő aggkori járadék, az aggkori határ leszállítása és a hátrahagyottak megfelelő ellátása. — csak különálló biztosító intézmény tud megfelelni. Az ilyen irányú biztosítás nem vágná össze a munkásság gazdasági viszonyaival és élethelyzetével, úgy, hogy a magántisztviselők előtt két út mutatkozik: vagy megelégszenek a munkásbiztosítás szolgáltatásaival, vagy pedig külön intézményt követelnek szélesebb alapozással. Az általános biztosítás híveinek álláspontja tarthatatlan. A magántisztviselő és az ipari munkás között nem oly nehéz a határvonalat megállapítani, az esetleg vitás eseteket a jogszolgáltatás lesz hivatva megszüntetni. A miatt a töredék miatt, amelynek hovatarozóságát nehezebben lehet ma megállapítani, nem szükséges a valóságban meglevő válaszfalakat lerombolni. A magántisztviselők osztálya a fejlődés útján van és a jövőben erősebb lendületnek néz elébe, azért nagy és fontos érdeke, hogy a határokat, amelyek az ipari munkásságtól elválasztják, fentartsa és erősítse. Az egész szociális törvénykezés ezen a különbségen nyugszik, amelyet elméleti frázisokkal nem lehet megdönteni. A törvényeknek a viszonyokhoz kell alkal-

mazkodniok és nem megfordítva, elméleti szabályok szerint, mert ennek az arát a magántisztviselők fizetnék meg. A hivatásbéli rokkantság például, amelyről a magántisztviselők semmi áron sem mondanak le, a munkásságra semmiképpen sem terjeszthető ki, hacsak nem fizetnének kétszer olyan magas járadékot, mint ma. A rokkantsági járadéknak a magántisztviselők részére követelt magassága az általános biztosításban sem állapítható meg. A legmagasabb járadékot figyelmen kívül lehet hagyni, mert hiszen rendszerint csak arról van szó, hogy a biztosított tag 25—30 évi befizetés után milyen járadékra tarthat igényt, már pedig 60—75 márka havi járadék a legkevesebb, amit ennyi idő után követelniük lehet, különben a biztosításnak mi célja sem volna. Az aggkori biztosítás terén éppen úgy állunk, mert az általános biztosításnál még az aggkori határ leszállításával sem lehet az aggkori járadékot kétszeresére fölemelni. A hátramaradottak ellátása pedig az általános rokkantbiztosításnál teljesen ki van zárva.

Ha a magántisztviselők a különálló biztosítást követelik, nem akarnak a munkássággal szemben előnyöket kicsikarni. Ruházatra, lakásra és ellátásra a magántisztviselők tetemesen többet kénytelenek áldozni, mint a munkások. A munkásságnál a gyermekek már 14 éves korukban kiválnak a családból és önálló keresetre tesznek szert, ellenben a magántisztviselők gyermekei ebben a korban iskoláztatásuknál fogva is nagy terhet teszik a háztartásnak. Nem osztálygögből követeljük tehát az önálló biztosítást, hanem, mert a való élet ezt így kívánja és okolja meg. Egyébiránt is a kormányban és a birodalmi gyűlésben megvan a hajlandóság kívánságunk teljesítésére és valóban dörék volnánk, ha nem szereznök meg magunknak azt, amit felénk nyujtanak. . . .

Ez a tartalmas, nagyhatású beszéd volt a méltó befejezése a második német magántisztviselő-nagygyűlésnek, amely ilyenformán eléggé tisztázta a nyugdíjbiztosítás terén megnyilvánult óhajtasokat.

A.

Az ipari titok védelme.

Irta: dr. Dóczi Sámuel.

Az ipari titok védelmének kétféle közgazdasági jelentősége van. Általános és különös. Az utóbbi abban a vagyoni értékben jelentkezik, amelyet a védendő titok magára a jogosultra nézve képvisel. Ebből a szempontból jön tekintetbe, ha arról beszélünk, hogy valamely gyáros, vagy kisiparos oly eljárás, vagy fogás, fortély birtokában van, amely neki könnyebb boldogulást, megélhetést, gyakran vagyonszerzést biztosít.

Az általános közgazdasági jelentősége abban a rokonságban domborodik ki, amelyben az ipari titok védelme a többi szellemi tulajdon védelmével áll. Mindazt, amit a szabadalom, védjegy, a mustra, az írói és művészi munka közgazdasági fontosságáról elmondhatunk, azt elmondhatjuk az ipari titokról, mert hiszen alapos vizsgálódás után be kell látnunk, hogy az ipari titok védelme nem egyéb, mint a felsorolt védelmi rendszer szerves és szükséges kiegészítése. Ami nem talál oltalmat a szabadalomban,

a védjegyben, azt az ipari titok ez idő szerint teljesen ki nem építhető jogi konstrukciójával kell védenünk.

Áll először is az, hogy közgazdasági szempontból az ipari titok védelme egy a tulajdon és a birtok védelmével. Ami a tulajdon védelmét diktálta, az parancsolja az ipari titok megvédését is. A szerzett jog elve alapján az igazság elvét, az igazság elve pedig a közgazdaságot szolgálja azzal a parancsával, hogy annak adjuk az értéket és az értéknek gyümölcseit, aki azokat létrehozta. És védjük is meg őt azoknak élvezésében.

Másodsorban tegyük lehetővé a haladást a termelésben, azáltal, hogy a munka eredményének igazságos odaitélésével serkentjük a termelő tényezőket a termelés tökéletesítésére.

Ez a szabály legpregnansabban a szabadalomnál érvényesül.

Harmadszor igyekezzünk a vállalkozó és az alkalmazottak közötti viszony erkölcsi tartalmát emelni. Neveljük az alkalmazottak erkölcsi érzékét. Az által, hogy a bizalommal való visszaélést megtoroljuk, erkölcsi alapot adunk egy törvénybe nem ígatott, de szükséges szolgálati pragmatikának. A vállalkozó nyugodtabb lélekkel közeledik alkalmazottjához, ha tudja, hogy bizalmas dolgai nem prédázhatók el egykönnyen, nem lát embereiben ellenségeket. Az alkalmazott is hasznát látja annak a nyíltságnak, amely okvetlenül meg lesz ott, ahol a gyanakvásnak, a jobbizonytalanságnak nincs talaja. Ezt a hatását az ipari titok védelmének nagy nyomatókai emelik ki azok a nagy írók, kik a kérdésnek ezzel az oldalával közelebbről foglalkoznak.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni azt az erkölcsi hatást sem, melyet a védelem magára a jogosultra gyakorol. A büntetőtörvény teljességgel elismeri a közgazdasági munkálkodás fontosságát. A műhely, az üzlet szentségét iktatja törvénybe és oda helyezi az otthon szentsége mellé, vele egy sorba. És ez természetes is. Ha a jogrend elismeri, hogy én ur vagyok a házamban, a lakásomban, akkor el kell ismernie annak a helynek a sérthetlenségét is, amely az én szellemi és fizikai munkámnak, életem igazán nemesebb felének színhelye. Sőt határozottan igazolni kellene azt a felfogást is, mely a műhelyt még fokozottabban védi, mint a lakást, a házat. Már az az erős áramlat is támogatná ezt a felfogást, mely a francia forradalom idején életre kelve, mozgatja az emberi szellemet mind azóta, mióta a szabadságra törő nemzetek az emberi jogokat kivívták. Hiszen ma a politikai értelemben már szabad embernek a megélhetésére, a fentartására való joga az ideál, ebben merül ki a legnagyobb probléma: a szociálizmus. A munkára való jog ma az, ami annak idején szabadság, egyenlőség, testvériesség volt. Ha tehát a jogfejlődés feladatának magaslatán akar állani, elő kell készítenie a haladás útját, vegye védelmébe a munkát, juttassa kifejezésre a közgazdasági problémák főranguságát.

Ma már kétségtelen igazság, hogy a jogfejlődés egyetlen igazolt irányítója: a gazdasági elv. Kimutatta a tudomány, hogy a legfontosabb jogi intézmények alapja: a gazdasági célszerűség. A hatalmi gondolat, az uralkodás eszméje, a legfőbb világtrendféle megoldás ma már mese csupán.

Érdekes, hogy ez a változás visszatükröződik

akadémikus jelenségekben is. Így például bevett szabály volt, hogy a tulajdon nem egyéb, mint a dolog felett való legteljesebb hatalom, mely a tulajdonos kezében van. Ezt ledöntötte az a tisztult felfogás, hogy a tulajdon nem is hatalom, csak engedély arra, hogy a tulajdonos a dologgal úgy tegyen, amint az gazdasági céljainak megfelel akkor, amikor az emberiség többi része ebből a rendelkezési jogból ki van zárva. A hatalom tehát nem a tulajdonosnál van, hanem az emberiség többi részénél, mely jónak látja az ilyen berendezkedést. Ebben is látszik a hatalmi momentum eltávolodása és a gazdasági eszmének, mint verbum regensnek térfoglalása. Ezenkívül erősen domborodik még ki ebben a változásban a demokratizáló vonás, amely abban nyilvánul, hogy az a hatalom, amiből a tulajdonjogot magyarázták, mindnyájunk kezében van, nem pedig, mint a régi elmélet szerint, a tulajdonoséban. Valamiképp önként jut kifejezésre e változásban: a célszerűség elvének érvényesülése is és így ma már kétségtelen igazság, hogy a gazdasági okszerűség irányítja az újabb jogpolitikai felfogást.

Ez nyilvánult meg erős vonásokban a napoleoni kodifikációban, amely az ipari titkot, különösen külföldiekkel szemben igen szigorúan védte meg. Ennek a nyomán terjedt el azután széles hullámokban az ipari titok védelme, úgy, hogy alig van művelt állam, mely az ipari titok megsértését büntetéssel nem sújtja, vagy legalább a kártérítési kötelezettséget a tettesre ki nem mondja törvényben. Ez a kifejezés «ipari titok» több törvényben fordul elő nálunk is. És ki lehet mutatni, hogy több törvényünk van, melynek bár nem az ipari titok megvédése volna a rendeltetése, mégis arra szolgál, hogy az ipari titkot megvédje és erre tényleg alkalmazható is. Ez a tény két szempontból tarthat számot figyelembevételre. Első sorban azért, mert 1900-ban is, meg most, 1907-ben, amikor a tisztességtelen verseny törvénytervezetét tárgyalták, általános volt a meggyőződés, hogy a magyar törvénytárból teljesen hiányzik az ipari titok védelme. Másodsorban azért, mert a szerves jogfejlesztés és az egységes törvényi rendezés érdekében kívánatosnak látszik, hogy amikor az ipari titok kérdése az egész vonalon rendezés alá kerül, akkor annak történeti, továbbá ma is érvényben levő előzményeit számba vegye a törvényhozás.

Mielőtt az ipari titok magyar joganyagát ebből a szempontból vizsgálat alá vennők, szükségesnek látszik előbb azzal tisztába jönni, hogy mi az, amit ipari titoknak neveznek. Eddig sehol a világon erre a kérdésre feleletet egy törvény sem adott. A tisztességtelen versenynek most tárgyalás alatt álló tervezete az első ezen a téren, amikor az ipari titok fogalmának meghatározására vállalkozik. Nézzük, hogyan sikerült a vállalkozása. A tervezet 33. §-ának 2. bekezdése szerint üzemi titoknak tekintendő a vállalat üzletére vagy üzemére vonatkozó minden oly ténybeli körülmény, adat, gyakorlati eljárás, gyártási mód, amelynek közismertté válása, vagy akár csak egy versenytársnak is tudomására juttatása az üzlet érdekeit veszélyeztetni alkalmas s amelynek ismeretét bárki is csak az üzlet tényleges vezetésére hivatottak bizalmának köszönheti.

Ennek a meghatározásnak több lényeges és néhány formai, meg nyelvtani hibája van. Hogy va-

lami titok legyen, ahhoz elegendő, hogy reá a törvény a titoktartás parancsát, illetve a titoksértés tilalmát kimondja. Helyesen tehát úgy kellene ezt a törvényszakaszt megszerkeszteni, hogy titokban tartandók az üzemre és üzletre vonatkozó mindazok az adatok, amelyek elárulása kárt okozhat és amelyek csak azért kerültek a titoktartásra kötelezettek tudomására, mert ők a védett vállalatokhoz hozzátartoznak, a gazdának bizalmasai. Tehát nem úgy kell feltenni a kérdést, hogy mi az ipari titok, (mert ipari titok az, amit a törvény annak rendel), hanem úgy, hogy mit tart a törvény titokban tartásra érdemesnek. Erre a kérdésre aztán formailag helyes feleletet ad a tervezet: mindazt, aminek elárulása kárt okozhat és aminek forrása a bizalmi viszony. Ez a felelet is hibás azonban, mert amit más törvény tilt, (például élelmiszerhamisítás, mértékcsönkítés) vagy ami erkölcsstelen, az soha sem tarthat számot titokban tartásra, még ha olyan kárt is okozna az elárulása és ha akármilyen bizalmon épülő beavatásnak is köszönne a tettes a tudását. Ezenkívül nem lehet vitás, hogy az illető üzemi vagy üzleti adatot mások közreműködése nélkül, belépődzás, kilesés, kikémlés útján is meg lehet szerezni. Ezért a bizalmi viszonyra való utalás mellett meg kellene említeni, hogy ez csak a szolgálati és társasági szerződés esetére szól.

Végeredményben azonban, ha le is lehetne győzni az ipari titok meghatározásával járó sokféle nehézséget, még akkor is helyesebb ezt egészen mellőzni és a minden egyes esetben ítélő bíró belátására bízni annak eldöntését, vajjon titoksértés-e az, vagy sem, amit a panaszos annak mond.

Nézzük már most, milyen alakban kerülnek a bíró elé az ipari titkok. Nálunk Magyarországon, csak egy-két esetben fordult elő ilyen panasz. A károsultaknak mindenesetre rendkívül sokszor lett volna rá alkalmuk és hogy nem léptek fel a tétlessel szemben, az azért van, mert törvényeink ebben a kérdésben teljesen egyoldalúak. Amikor tudniillik arról van szó, hogy egy hatósági emberrel, hivatalnokkal szemben kapjon védelmet az iparos, akkor roppant szigorúak és minden irányban teljesen megóvják az iparost, ellenben nem hatósági titoksértőkkel szemben, különösen pedig az alkalmazottakkal szemben, egészen magára hagyják az iparost.

Ebbe az utóbbi csoportba tartoznak a régebben előfordult alábbi esetek. Egy nagyobb vasgyárban történt, hogy egy előmunkás és a fia lopva hazavitték egy gépszerkezet rajzát, meg a gépkészítette gyártmányok egy-egy mintáját olyan körülmények között, amelyek alapot adtak a hasznoszerzési célzatnak és a bűnös károsítás szándékának feltevésére. Első fokon hűtlen kezelés büntetvének kísérlete és hat havi börtön, második fokon lopás vétsége és egy havi fogház, harmadik fokon felmentés volt a bíróság határozata.

Egy másik esetben megesett, hogy egy eladott újságnak címszalagjait ellopta, vagy ellopatta az eladó és felhasználta arra, hogy újonnan alapított konkurrens lapját az átengedett előfizetőknek küldje szét. Még panaszt sem tettek. A harmadik esetben egy konkurrens cipőgyár a másikkal árumintáit és a vevők címjegyzékét kerítette magához. Felmentés volt a vége. Egy ehhez hasonló esetben a konkurrens cég hűtlen alkalmazottja kiadta egy másik cégnek

olyan áruk számláit, amelyeket a gyáros az egyiknek drágábban szállított, mint a másikkal. A számlákra hivatkozva, kérte azután a drágább áron vásárló az ármérséklést. Levéltitok megsértéseért két napi fogházra, 100 korona pénzbüntetésre ítélték a tettest elsőfokon, 70 korona pénzbüntetésre másodfokon és a Kuria jóváhagyta az ítéletet. A legnagyobb feltűnést okozta az utolsó eset, amikor az egyik kereskedő elcsalta a másikkal könyvelőjét, (jobb állást ígérve, de nem adta meg) és határozott sikerrel elszedte a másiktól ugyyszólván az összes vevőket. Az eset nagy szenzációt keltett és már-már arra a pontra került az ügy, hogy a könyvelőt hűtlen kezelésért, gazdáját felbujtásért, alaposan helyben hagyja a bíróság, amikor a ludas teljes kártérítés és egyéb erkölcsi elégtétel fejében kiméneült a csávából. Akkoriban egyik neves jogászunk igen behatóan foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a hűtlen kezelés paragrafusát lehet-e alkalmazni az ipari titok árulójára és arra a nagyon sok szempontból hibás eredményre jutott, hogy ehhez a tisztességtelen versenyt íltő külön törvény kell.

Tény az, hogy egyik-másik vonatkozásában törvényeink eddig is megvédték az ipari titkot, bár nem kifejezetten és hogy több törvényünk van, mely az ipari titoksértést határozott formában is bünteti.

A magánlaksértés tilalma megvédi az iparost az ellen, aki üzleti helyiségébe az iparos beleegyezése nélkül jogtalanul, erőszakkal vagy fenyegetéssel, vagy hamis kulcsok használata által behatol, továbbá az ellen, aki az iparos üzleti helyiségébe jogos indok nélkül, cselszövénynyel, vagy az iparosnak akarata ellenére bemegy, vagy akarata ellenére benamarad. (Hat havi fogház, illetve néha 2 évi börtön.) A hivatalnok, aki a hivatalosan megtudott dolgot (tehát az iparos üzletére vonatkozót is) elárulja, egy évi fogházra ítéltető. Az iparfelügyelőkről szóló törvény már egyenesen megnevezi az üzleti és üzemi viszonyok titokbantartását és arra az esetre, ha a büntetőtörvény alá nem esik, a titoksértőre fegyelmi büntetést rendel. Az iparhatósági megbízottak ipari titoksértése 200 koronás bírság alá esik.

A polgári peres eljárásban a tanuságtétel megtagadható, ha a tanu ipari, vagy műszaki titkot árulna el. A statisztikai törvény szerint az adatgyűjtés révén megtudott dolgok elárulója, még akkor is, ha cselekedete nem volna hivatali titoksértés, kihágást követ el. (Két havi fogház és 200 korona pénzbüntetés.) Az iparos levéltitkának megsértését 8 napi fogházzal és 2000 koronás pénzbüntetéssel sújtja a törvény. Azt az alkalmazottat, aki a főnök bizalmával való visszaélése által az üzlet érdekeit veszélyezteti, azonnal el lehet bocsátani. Végül három évi fogházat mér a törvény arra, aki idegen vagyron kezelésével, gondozásával, vagy felügyeletével lévén megbízva, e minőségében annak, kinek érdekeit előmozdítani volna kötelessége, tudva és akarva vagyoni kárt okoz. Ha ezt azért tette, hogy magának vagy másnak vagyoni hasznot szerezzen, akkor 5 évi börtön éri őt.

Legfontosabb azonban az új munkásbiztosító törvény, amely szerint minden ebbeli tisztjében eljáró funkcionárius (akár ideiglenes, akár állandó, akár ki-nevezésen vagy választáson, akár pedig megbízáson

alapuló is a hivatala) esküt tesz az ipari titok szentségére, ha megsérti, elveszti hivatalát, három havi fogházat és 2000 korona pénzbüntetést kaphat.

Ezek azok a magyar törvények, amelyek az ipari titok megvédésére rendelkezésünkre állanak addig, míg az ipari titok kérdését egységesen nem szabályozzuk.

Erre pedig sürgősen szükségünk volna, mert az eddig előfordult fenti néhány esetből is látható, hogy a magyar bíró rendkívül nehezen szánja el magát valamely törvény alkalmazására, ha az illető paragrafus szóról-szóra vett szövege nem illeszthető rá szorosán a panaszos esetre. Két helyen volna alkalmunk az ipari titok szerves törvénybeiktatására. A büntető-törvénynek éppen most komolyan készülő reformjának során és az új ipartörvényben. Az ne tévesszen meg senkit, hogy a tisztességtelen verseny legújabb törvénytervezete az ipari titkot is felkarolja. Ez csak alkalmi intézkedés, amelyet az Ausztriával való viszonyosság és kölcsönösség parancsolt hirtelen reánk. Ezért van az, hogy ez a tervezet csak addig megy az ipari titok védelmében, améddig az osztrák javaslat kedvéért mennie kell. Sőt még addig a határig sem. Az osztrák javaslat bünteti a titoksértőt, a magyar nem, még pedig valószínűleg azért nem, mert ennek az utját Horvátország büntetőjogi autonómiája állja el.

Hogy így a tisztességtelen verseny által károsított magyar iparos hátrányosabb helyzetben van, mint az osztrák, az kétségtelen. Tehát már ezért is kívánatos, hogy az ipari titok kérdése szervesen rendeztesék mielőbb.

A rendezés főbb szempontjai ezek legyenek:

Teljes kártérítést kell nyújtani a a jogos szellemi tulajdonában megháborított iparosnak, akár menthető volt a titoksértés, akár pedig rosszhiszemű; úgy az alkalmazottal szemben, mint más, e csoportba nem tartozó tettesekkel szemben. Büntetés érje ezenkívül a tettetést mindig, valahányszor rosszhiszemű volt a cselekedete vagy mulasztása. Alkalmazottal szemben enyhébben bírálendő el a jóhiszemű titoksértés, ha a károsító szándék nem ismerhető fel és ha ismét szolgálati szerződést köt, ellenben viselje cselekedetének minden következtését, ha kiválása után már mint önálló iparos kerül a bíró elé vádlottként. Módot kell találni arra, hogy az alkalmazott és a munkás is igénybe vehesse az ipari titok védelmét, ha a védendő ipari titok az ő jogos szellemi jószágá. Az lehetetlen állapot, hogy csak az önálló iparos tarthasson számot jogvédelemre szellemi tulajdonára, a munkás nem. Erre a kiterjesztésre, a munkás ipari titkának megvédésére egy jogrendszer sem gondolt eddigél és a mi legújabb ide tartozó törvénytervezetünk sem vétett ezzel számót. A panasz legyen indítványos, vagyis a bíróság csak akkor járjon el, ha feljelentést tesz a károsult, aki a panaszt tetszése szerint vissza is vonhasa. Be kell hozni a tilalmi parancs intézményét az ipari titok dolgában is, úgy, hogy az iparos, aki tudomást szerez a készülő titoksértésről, megelőzhesse az őt fenyegető sérelmet óvással, bírság és kártérítés előzetes bírói kimondásával. Ez is teljesen eredeti intézkedés volna, amelytől feltétlenül üdvös hatásokat lehetne várni.

Igy olyan formában nyerhetne megoldást az ipari titok problémája, hogy mintául szolgálhatna az egész világnak mostanában, amikor az egész kér-

dés mindenfelé leköti a praktikus igazságszolgáltatásnak és a jogtudományi elméletnek figyelmét. Nálunk is az érdeklődés homlokterében áll a kérdés. A Magyar Jogászegylet is felismerte a tárgy fontosságát, amikor elhatározta, hogy a Fayer-pályadíjat a titok büntetőjogi védelmével foglalkozó munkának adja ki. A budapesti orvosi kaszinó pedig az orvosi titok kérdését feldolgozó tanulmányra irt ki pályázatot. És nem szabad azt hinni, hogy ezek üres, akadémikus törekvések. A mindennapi életben sok hangos bizonyítékát lehet megtalálni annak a tételnek, hogy az ipari titok anyagát végre kodifikálni kell.

Az iparfelügyelők 1902. évi jelentése elmondja, hogy az ipartörvény revíziója alkalmából az ipari béke érdekében kell erre gondolni. A mai ipartörvény 163. §-a szerint olyan esetben, mikor nem ipartestületbe tartozó munkaadóknál kiütött sztrájkról van szó, az illető iparágból választandó 6 iparos és 6 munkás képezi a békéltető bizottságot. Itt azonban — így mondja az iparfelügyelők jelentése, — a gyártulajdonos, mikor csak egy nagyobb önálló gyárban üt ki a sztrájk, rendszerint nem hajlandó versenytársakat is bevonni a békéltetésbe, miután ezen békéltetési eljárásoknál üzemi titkok is szóba kerülnek, melyek nyilvánosságra hozatala esetleg többet árt, mint maga a sztrájk. Ilyen esetben tehát tulajdonképpen a békéltető bizottságot meg sem lehet alakítani.

Ez a hivatalosan is konstatált visszasság is igazolja azt a gyakorlati fontosságot és sürgősséget, melyet az ipari titok kérdésének tulajdonítunk.

Ez szől ki abból a tényből is, hogy a budapesti gépszij-gyárak 1906. szeptember 26-án kollektív egyezséget kötöttek munkásaikkal és ennek az egyezségnek 14. szakaszában közös megállapodással kimondották, hogy aki üzleti vagy üzemi titkot másnak elárul, az felmondás nélkül azonnal elbocsátható. Látnivaló tehát, hogy éppen az újabb és szépen fejlődő iparágakban, ahol a munkások betanítása rendkívüli áldozatokat követel és ahol az alaposan kiképzett munkás fontos feltétele az állandó, a megszakítás nélküli termelésnek, ott az ipari titok hatásos védelme elsősorú iparpolitikai kérdés.

Nagyon kívánatos ennélfogva, hogy maga az iparosság is saját személyes tapasztalásainak közrebocsátásával, a mindennapi élet által felvetett szükségleteknek kifejezésével járuljon hozzá az egész ide tartozó anyagnak összehordásához és megbeszéléséhez, tartsa mindig napirenden a kérdést, hívja fel reá a kormánynak és törvényhozásnak figyelmét, hogy amikor sorra kerül a törvénybeiktatása, ne találja készületlenül „ne hozassék törvény az ipari titokról a legközvetlenebbül érdekelt fél alapos közreműködése és beleszólása nélkül.

Kartársak!

Adakozzatok

az üdülőtelep javára!

Városi politikusok.

Levél a szerkesztőhöz.*

Soha még annyi szemfényvesztéssel, annyi frázissal és egész könnyen bebizonyíthatólag rosszakarattal hazugsággal a tisztviselő elemek nem találkoztak, mint amióta a magát »függetlenségi«-nek nevező többség került hatalomra ebben az országban.

A Magántisztviselők Lapja hasábjain a tulajképpen országos politikával foglalkozni nem akarok és ezért a hatalmi pártnak csak egy taktikai rosszaságára és embertelenségére akarok röviden rámutatni.

A főváros tisztviselői nyomorognak, ehhez szó nem fér és ezt belálják a kormányt támogató és a kormány által támogatott pártok valamennyien. Karácsony ünnepén a »Magyarországban« Batthány Tivadar gróf, akit méltán nevezhetnék minden egyesületben kanálnak, kérdőre vonja a budapesti demokrata-pártot, hogy egy és más dolgot miért nem hajtott még végre. Erre a levélre, amint olvastam, Vázsonyi Vilmos, mint aki erre a leghívatottabb, meg is adta a kellő választ és én az egész dolgot csak azért említem itt meg, mert életemben emlékszem még azokra a szép időkre, amikor az egyesületek elnökségi tisztségében a legnagyobb rekordot elért gróf úr a mi gyűléseinken bennünket tengerészkalandok elmesélésével szórakoztatott és szép szakállának büszke simogatása mellett a tisztviselők barátjának — mondjuk — nevezte magát. Ugyanez a szépszakállú gróf ur vígan jár el vacsorázni azokba a klubokba, ahol nagy terveket főznek ki, miként lehetne a fővárosi többségi pártot megakadályozni abban, hogy a városi tisztviselő helyzetén javítson. Vacsora után hazamegy és bizonyára jóllakottan megírja nagy cikkét, amelyben kérdőre vonja a demokrata-pártot, hogy miért nem teszi meg ezt, meg azt, amikor a keresztülvitelnek megakadályozására éppen az előbb ő is buzdította vacsorázó elvtársait. Az ilyen vacsoráknak — amilyeneket minden gyomor nem vesz be, — következménye aztán, hogy a szabad polgári párt, amelynek nevéhez csak annyi köze van, hogy azt hiszi magáról, hogy neki minden szabad — a

tisztviselők atyai barátjának csap fel és nyomorgó helyzetükön egy kis kölcsön megadásával akar segíteni. Ugyáltszik, ebben a pártban sok a munkanélküli szövetkezeti direktor, mert ezek vallották eddig, hogy aki el van adósodva, úgy segít legjobban a baján, ha újból egy kis kölcsönkét vesz fel.

Radikálisan és alaposan segíteni a tisztviselők helyzetén eszük ágában sincsen. Hiszen Istenem, a tisztviselő független lehetne valamikor és ha idővel az összes alkalmazottak függetlenek lesznek, akkor talán a törvényhatósági bizottsági tagok nagy részének is bealkonyodott Budapesten. De azért gróf Batthány csak tovább fog szorgalmasan vacsorázni a különböző kerületi korcsmákban. Hiszen az ő gyönyörű beszédei már olyan mámorba ejtettek egy némely embert, hogy egyenesen azt kérné a kormánytól, hogy csapja el a fővárosi többségi pártot. Mert, amíg ez a párt van többségen, addig a fővárosnak ne adjon a kormány semmit, addig csak kvóráját emeljen, addig csak Bécsnek adjon és ha már a fizetéseket javítani kell, ne a nyomorgó fővárosi tisztviselőknak, hanem inkább a katonatiszteknek javítsa a fizetését. Ezt nevezik nálunk függetlenségi politikának, ezt nevezik nálunk polgári szabad pártnak, így »néznek ki« nálunk a hivatalnokság jóakarói, akik el-eljárogatnak egy-egy hivatalnoki gyűlésre, hogy ott zsebrevágják az előlegezett, a soha meg nem érdemelt tapsokat és éljeneket azoktól az emberektől, akiket egyszerű üttőkártyák gyanánt játszanak ki a magasabb politika érdekében. Mikor fogják már ennek a városnak a tisztviselői ezt a komédiát megenni? Hiszen, ha állami-, városi- és magánalkalmazottak kezét fognak, ezt a sok hazug nevet viselő jóakarót úgy elcsapják különböző tiszteletbeli állásaikból, hogy soha többé nem lesz kedvük apró kis taktikákra és a mások bőrén való spekulációkra.

Éppen a városi tisztviselők azok, akik legrosszabbul vannak fizetve, mert a székesfővárosnak nem egy diplomás tisztviselője van, aki 6, 8 és 10 év óta szolgálja a várost és lakbérrel együtt mégis csak 1350 frt. a jövedelme. Igazán megható Hecht dr. indítványa, hogy segítsünk ezen a bajon. Nagy a drágaság, házbér, élelem, ruházat, minden drágul, lehetetlen a családos embernek 1350 frt-ból megélnie. Adjunk neki 83-33 frt. kölcsönt, vonjunk le havonként 6.95 frt.-ot, ezzel mentjük őt meg a hazának. Talán abbéli örömeiben, hogy ilyen fényesen segítettek rajta, elkölt Sylvesterkor 20—30 frt.-ot és így a kávésoknak, vendéglősöknek, szóval mindazoknak, akiknek kegyét keresni kell, is juttatunk egy kis üzletet.

Ne higyjék ám, hogy mindenkinek 1350 frt. a fizetése a városnál. En diplomás embert vettem példának, aki többet tanult, tovább tanult, elsőrendű fontosságú munkát végez, azért van ilyen óriási jövedelme, mint egy erősebb zsákhordónak a Dunaparti pályaudvaron.

Remélem azonban, hogy a városi tisztviselőnek van még gerincük, nem halt még ki belőlük minden önérzet és nem fogják kezüket alamizsnáért kinyújtani.

És mi, a kereskedelem és ipar magánalkalmazottai, akik testvérei vagyunk a városi tisztviselőknak, segíteni fogjuk kollégáinkat akkor, amikor

* Lehetőleg távol tartottuk magunkat eddig a városi politika civakodásaitól és különösen huzódoztunk attól, hogy egyes személyek szereplését is belevonjuk a vitába. A városi pártpolitikának a legutóbbi időben tapasztalt egyes megnyilvánulásai azonban nolens-volens kikényszerítettek bennünket eddigi tartózkodásunkból. Láttuk ugyanis, hogy a karácsonyi vasárnapi munkaszünet felfüggesztésének kérdését a képviselő-testület kisebbségi pártja vetette fel a városházán példátlanul cinikus háziúr-szórakozás gyanánt és ugyancsak a kisebbségi párt új játékot a tisztviselő helyzetének megjavítására irányuló törekvésekkel. Lehetetlen tehát az eseményekből bizonyos összefüggést, bizonyos szellemet és rendszert ki nem olvasnunk. Azt a szellemet, amely a polgárságtól kapott mandátumot csak a mulatság eszközeként tekinti, a politikában csak a nagyúri szórakozást keresi, de a kis egzisztenciákat általában, a tisztviselőket pedig különösen semmibe veszi, mondván: a számár húzzon, ha bogáncsot eszik is. Úgy érezzük, hogy e tendenciával szemben, a nagyhangu korcsmanotabilitások e dinam-dánom politikájával szemben vétek volna a közömbösség. Mert habár a mostani esetben nem is a mi bőrünkön van szó, ki tudja, mit hoz a holnap? Ez indított bennünket, hogy e levélnek helyet adjunk. Fel. szerk.

ezek a kegyosztó, kerületi korcsmákban meghihletett urai a városnak szavazatunkat fogják kérni. Ezt a várost nem szabad nekik kisajátítaniok, elégedjenek meg az országgal. Ebben a városban frázisokkal és szép szavakkal ne kapjon senkisésem mandátumot, nem szabad, hogy újból felüljünk a politikai ügynőknek, még akkor sem, ha érdekükben a szépszakállu gróf ur fog agítani.

Fazekas.

Hírek.

— **Gyászrovat.** Bach Frigyes, az Athenaeum-társaság volt főtisztviselője m. é. december hó 15-én hosszabb szenvedés után meghalt. Boldogult kartársunk a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete felügyelő-bizottságának még nem rég elnöke volt és a nyugdíjgyesület felvirágoztatása körül kiváló érdemeket szerzett. Benne ez az egyesület egyik legodaadóbb támogatóját, a magántisztviselő-ügyek pedig lelkes harcosukat veszítették el. Teme-tésén a nyugdíjgyesület kellő módon adta meg a végtisztességet derék, feledhetlen kartársunk emlékének.

— **Szterényi államtitkár az új ipartörvényről.** A Magyar Ipar karácsonyi számában egy interviu jelent meg, amelyet a lap szerkesztője a kereskedelemügyi államtitkárral folytatott az ipartörvény elő-munkálatairól. Az államtitkár kijelentette, hogy az új ipartörvény-javaslat előadói tervezete túlnyomó részben készen van, a kereskedelmi miniszter és az államtitkár most foglalkoznak sajtó alá rendezésével, úgy, hogy ha nyomdatechnikai okok nem akadályozzák, a törvényjavaslatot január hó közepén közzé lehet tenni. Az új ipartörvénynek mintegy 25 fejezete, körülbelül 450 § már készen, nyomdai munka alatt van és január hó derekára meg is jelenik, másik része is annyira megvan már, hogy február hó végére valószínűleg nyilvánosságra kerül. Megnyugtatót adott az államtitkár arról is, hogy a miniszternek szándéka a törvényjavaslatot az érdekeltségnek a legteljesebb módon hozzáférhetővé tenni, a legszélesebb körben terjeszteni, úgy, hogy az illető körök a törvényt alaposan tanulmányozhatják majd és a szaktanácskozásokon már jól megformulázott javaslatokkal állhatnak elő. Megjegyezzük még, hogy az idézett szaklap karácsonyi számában a készülő új ipartörvény egyik fejezetét — az inasügyről szóló 51. §-t — mutatónak már közzé adja. Ez a szakasz a munkásvédelemről szóló résznek egyik fejezete. Az új törvény értesülésünk szerint három részből fog állani. Az első rész a kisipar védelméről szól, a második a mesterjogról, a harmadik pedig a munkásvédelemről. Ez utóbbi fogja felölelni a magántisztviselők helyzetének szabályozását és valószínűleg a vasárnapi munkaszünet ügyét is.

— **Eljegyzés.** Molnár Manó kartársunk Tamási-ban eljegyezte Bloch Erzsike úrhölgyet Hajóson.

— **Egy takarékpénztári igazgató jubileuma.** Ruster Béla igazgatót, a Magyar általános takarékpénztár tisztikara abból az alkalomból, hogy az intézet szolgálatában huszonöt esztendő-t töltött el, meleg

ünneplésben részesítette. A tisztikar szónoka kere-setlen szavakkal méltatta a jubiláns buzgó és ered-ményes munkásságát és az intézet tisztviselőinek becsülése és ragaszkodása jeléül díszes emléktár-gyat nyújtott át. Ruster hálás szavakkal mondott köszönetet kartársainak a spontán ovációért.

— **Az új adóreform és a kereskedelmi utazók.** A magyarországi kereskedelmi utazók egyesülete egyik legutóbbi igazgatósági ülésén foglalkozott az adóreformtervezetnek a kereskedelmi utazókat köze-lebbről érdeklő, a jövedelemadóira, illetve a magán-szolgálati járandóságra vonatkozó részével. Az igaz-gatóság szerint a tervezet törvénytényé válása esetére a magán-szolgálati illetmények adóterhe a jelenlegi állapottal szemben nagy mértékben emelkednék, különösen annak folytán, hogy a tervezet az új jövedelmi adó alá vonja az alapfizetés mellett a lakbért és minden egyéb, állandó természetű illet-ményt, úgyszintén a hivatásszerű foglalkozásból az adókötelezettet megillető, változó természetű járan-dóságot is és csupán a szolgálati kiadással egybe-kötött járandóságokat és ezeket is csak azon részükre mentesíti, amely csakugyan az illetményrel kap-csolatos kiadások fedezésére szolgál. Az egyesület csatlakozik a többi kereskedelmi érdekképviseletek által az adóreform sérelmes intézkedései ellen meg-indított mozgalomhoz.

— **A pénzügyintézetek szövetsége a tisztviselőkért.** A magyarországi pénzügyintézetek orsz. szövetsége december hó 16-án tartott közgyűlésén a jelentés beszámolt többek között arról is, hogy a szövetség foglalkozott a pénzügyintézeti tisztviselők szakképzett-ségének fejlesztésével és gazdasági helyzetének javít-ásával. E célból szaktanfolyamokat anyagilag és erkölcsileg támogatott, a tisztviselők jogviszonyai-nak rendezésére szolgálati pragmatikát dolgozott ki, a pénzügyintézetek és tisztviselőik között fölmerült vitás kérdések békés elintézésére pedig a szövetség kebelében választott bíróság létesítését javasolta. A tisztviselők nyugdíjintézményének megalkotása nagy nehézségekkel jár, részint azért, mert az egyes pénzügyintézetek alapot létesítettek alkalmazottaik nyug-díjára, részben pedig azért, mert a tisztviselők nagy része vagy tagja már valamely létező nyugdíj-gyesületnek, vagy biztosítva van. Ennek dacára az igazgatóságnak mégis az a nézete, hogy a nyugdíj-gyesületet meg kell alakítani. Ehhez a nézethez csatlakozott a közgyűlés is, de mivel a nyugdíj-gyesület ügye kellőleg még nincs előkészítve, bizottságot küldöttek ki azzal az utasítással, hogy eljárása eredményéről félélven belül tegyen jelen-tést. A bizottság elnöke dr. Mándy Lajos lett, tag-jáivá pedig megválasztották dr. Hantos Elemért, Tuba Jánost, Szabó Albertet, Hoványi Gézá-t és Sándor Rezsőt. Ennek a bizottságnak újból figyel-mébe ajánljuk a Magántisztviselők Orsz. Nyugdíj-gyesületét, amelylyel egy ízben már folytattak tanácskozásokat, de ezek azon multak, hogy a Nyugdíjgyesület nem volt hajlandó az ujonnan belépő tagokat a régiek rovására különös kedvez-ményben részesíteni. Egy kölcsönösségen alapuló intézménytől nem is szabad olyasmit követelni, hogy egy új csoport külön államot alkosson az államban és a régebben szerzett jogokat érintse.

— **A budapesti kamara a magántisztviselők nyugdíjügyéért.** Annak idején megírtuk, hogy Herz Lajos kamarai tag javaslatára a budapesti kamara megsürgette a kereskedelmi kormánytól a nyugdíjbiztosítás létesítését. A kereskedelmi miniszter most leiratban értesítette a kamarát, hogy miután az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak betegség és baleset esetére való biztosításáról szóló törvény már életbe lépett, *mihelyt az új ipartörvény és a munkásvédelmi törvény tervezetei elkészültek, haladéktalanul hozzájárul az aggkor- és rokkantbiztosítási törvényjavaslat elkészítéséhez.*

— **A kereskedelmi felügyelők intézménye.** Az Országos Iparegyesületben december hó folyamán Soltész titkár előadást tartott az iparfelügyelet egy esztendejéről. Ebben az érdekes előadásban az előadó befejezésül konkrét javaslatokat tesz és kiemelte annak szükségességét, hogy az iparfelügyelet *kiterjesztessék a kereskedelmi üzletekre is.* Kívánja, hogy ne csupán technikusokból álljon az iparfelügyelők kara, hanem gyakorlati egyéneket, sőt munkásokat is lehessen iparfelügyelőkbe kiképezni és alkalmazni. Kívánja végül női iparfelügyelők alkalmazását. Mind a három kívánság teljesen fűdi a M. O. Sz. álláspontját, amit ezen a helyen is, más alkalmakkor is többször hangsúlyoztunk.

— **Az Orsz. munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztár** igazgatósága december hó 20-án tartotta első ülését *Hatvany* Deutsch József elnöklete alatt. A kereskedelmi miniszterium képviselőjében megjelentek Mentsik Ferenc miniszteri tanácsos, Diószeghy József és Hercegh Ferenc oszt. tanácsosok. Az igazgatósági ülés elhatározta, hogy a betegség esetére való biztosításra fizetendő járulékok minimális kulcsát 2%-ról 3%-ra emeli fel. Természetesen az ötnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató munkaadókra továbbra is az 1907. évi XIX. törvénycikk 25. §-ában megszabott 2%-os járulékkulcs alkalmazatik. Elhatározta továbbá az igazgatósági ülés, hogy a 3%-os járulékot és az Országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztár alapszabályaiban megállapított hat napibér-osztályt együttesen és az Országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztár összes helyi szervezeteire (kerületi, vállalati és magánegyesületi pénztárakra) kötelezőleg 1908. február 1-től lépteti életbe. Az orvos-kérdést az Országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztár igazgatósága az egész országra vonatkozólag lehetőleg egységesen óhajtja megoldani. Ennélfogva határozatilag kimondta az igazgatóság, hogy felhívja az összes kerületi pénztárakat, hogy a maguk részéről az orvosokkal való minden további tárgyalástól tartózkodjanak addig, amíg az Orvosszövetséggel az egész országra nézve egységesen megállapodtak.

— **A munkásbetegsegélyző orvosai.** Az orsz. munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztár a karácsonyi ünnepek alatt választotta meg orvosi tanácsát. Az értekezlet az újjárosháza közgyűlési termében folyt le a budapesti és vidéki orvosok részvételével. A tanácskozáson ugyancsak *Hatvany* Deutsch elnökölt és a szavazás az ő vezetése alatt

folyt le. Megválasztottak: dr. Sarbó Arthur egyetemi magántanár, dr. Mohr Mihály egyetemi magántanár, dr. Temesváry Rezső egyetemi magántanár, id. dr. Elischer Gyula egyetemi rendkívüli tanár, dr. Török Lajos egyetemi rendkívüli tanár, dr. Lendvai Sándor, dr. Ihrig Lajos, dr. Ladányi Mátyás, dr. Sebestyén Ödön, dr. Barakonyi Sándor, dr. Lévai József orvosok és főorvosok. Póttagok lettek: dr. Horváth Ákos, dr. Reitzer Mór és dr. Freund Arthur orvosok. Az orvosi tanács szerdán tartotta alakuló ülését, amelyen elnökké egyhangulag dr. Sarbó Arthurt, jegyzővé dr. Lendvai Sándort választották. A pénztár igazgatóságába delegálták: dr. Sarbó Arthurt, dr. Török Lajost és dr. Elischer Gyulát. Bár e tanácsnak a törvény értelmében csak tanácsadási szerepe van, mégis döntő befolyása lesz az országos pénztár összes egészségügyi és orvosi teendőiben.

— **A kereskedelmi tárca költségvetése a pénzügyi bizottságban.** A képviselőház pénzügyi bizottsága december hó 18. iki ülésén tárgyalta a kereskedelmi tárca költségvetését és az alkalommal a kereskedelmi miniszter több irányban nyilatkozott a gondjaira bízott ügyekről. Az ipartörvényt illetőleg megnyugtatta a bizottságot, hogy a javaslat elkészülte kissé késett ugyan, mert a minisztérium legtöbb idejét a törvényhozás és a legszükségesebb adminisztráció vette igénybe, úgy hogy a kodifikálással csak a legnagyobb megerőltetéssel lehetett foglalkozni. Mindazonáltal a törvényjavaslat igen rövid idő alatt elkészül. Rendkívül nagy és fontos ez a munka, amelynek első része, körülbelül a javaslat fele, nyomdában van már és januárra közzé teszik. Második fele körülbelül egy hónappal később fog megjelenni, úgy hogy február hó végéig az egész törvényjavaslat készen lesz. *Szabó* Kálmán képviselő felhívta a figyelmet a kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők helyzetének rendezésére és szabályozására, mire a miniszter ismét utalt az előbb mondottakra, megjegyezvén, hogy az aggkor- és rokkantbiztosításról való gondoskodás a kormány programjában van és most, hogy a betegsegélyezés és balesetbiztosítás rendben van, sorra fogja venni ezt a biztosítási ágat is, de nemcsak a magántisztviselőkre és kereskedelmi alkalmazottakra, hanem a dolgozó társadalom szélesebb rétegeire vonatkozóan is. A munkásbiztosítás tételénél *Szterényi* államtitkár válaszolt az e kérdésben való felszólalásokra.

Utal arra, hogy a pénztárak most vannak éppen átszervezőben, tehát gyakorlati tapasztalatok még nem állanak rendelkezésre. Általában a járulékokkal meg fognak élni a pénztárak, de azt már a törvény megalkotásakor is tudtuk, hogy igen sok helyen a minimális 2 százalékos nem lesz elegendő, aminthogy eddig is 3 százalékos volt a járulékos. A kormány a törvény által megengedett legmesszebbmenő ellenőrzést fogja gyakorolni arra nézve, hogy az adminisztráció költségei a lehető minimumra redukáltsanak és semmiféle fölösleges kiadást nem fog megengedni, mert hisz ez egyrészt a munkaadók és

a szegény munkások költségén történnék, de az államot is felesleges módon megterhelné. Ezután rátér az orvoskérdésre, amely igen súlyos helyzetet teremtett a pénztárakra nézve és reméli, hogy ezt is rendezni lehet majd oly módon, hogy e téren nem fognak a viszonyok elfajulni és az orvoskérdés is meg fog oldatni. Ha várakozása ellenére még sem sikerülne ez, kénytelen volna a kormány azon eszközöket igénybe venni, melyeket a törvény rendelkezésére ad, ami azonban sem az orvosok, sem a pénztárak és a munkások érdekében nem lenne. E részben számít az orvosi kar méltányosságára.

— **A magántisztviselők adója a kereskedelmi kamrában.** A budapesti kereskedelmi és iparkamara legutóbbi teljes ülése foglalkozott az adóreformmal is. Az előterjesztett terjedelmes jelentés tárgyalásához elsősorban *Jellinek* Henrik szólt, aki beszéde során igen fontosnak tartotta, hogy a reformnak a *magántisztviselőkről és a kereskedelmi alkalmazottakról* szóló részét kifogásolja, nevezetesen, hogy ezt a két osztályt a reform aránytalanul sújtja az állami hivatalnokokkal szemben, akikre nézve többrendbeli kivételt alkot. Ilyen kivételek a törvényjavaslatban nem foglalhatnak helyet. *Ha az államhivatalnokoknál csak a lakbér felét veszik adóalapnak, akkor ezt az eljárást kövessék a magánhivatalnokokkal szemben is.* A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a kamara elhatározta, hogy e fontos kifogásokat és érveket pótlás gyanánt fölveszi a felterjesztendő emlékiratba.

— **Az osztrák magántisztviselők nyugdíjbiztosítása.** Távirati úton kaptuk azt az érdekes hirt, hogy az osztrák belügyminiszter, báró dr. *Bienerth* a legközelebb életbelépő osztrák magánalkalmazottak nyugdíjintézményének elnökévé *Auersperg* Lipót grófot, a volt földmívelésügyi minisztert nevezte ki öt esztendei időtartamra. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a nyugdíjtörvény végrehajtási rendelete már a legközelebbi időben meg fog jelenni.

— **A szociális javaslatok.** A Pesti Hirlapban olvassuk a következő sorokat: A németországi centumpárt a belügyi költségvetés tárgyalása alkalmával szociálpolitikai javaslatokat terjesztett a birodalmi gyűlés elé, még pedig a munkások egyesülő jogáról, munkáskamarák felállításáról, az ipari munka vasárnapi szünetének a kiterjesztéséről, *magántisztviselő-választmányok alakításáról*, nagy vállalatok kebelében és e választmányok képviseléről a munkáskamarákban, *a magántisztviselők óvadékának biztosításáról a munkaadó csődjének eseteire.* Amint látszik, a munkásokról is, meg a magántisztviselőkről is bőségesen gondoskodni kíván a centumpárt, amely nem is marad, mint aminőnek a külföldön hiszik és hirdetik. Ezenkívül ugyancsak a centumpárt javaslatot terjesztett be a választás titkának védelméről, amely szerint büntetészámba megy, ha a választás vezetői sértik meg szándékosan a választás titkát. Hol vagyunk mi még az ilyen javaslattól? Mi még csak várjuk a választói reformot, amelynek

pedig jönnie kellene, a titkos szavazással, sebtében, mielőbb.

— **Tizenöt százalék drágasági pótlék.** Az Osztrák-Magyar Bank december hó 19-én tartott főtanácsi ülésén a bank összes alkalmazottai részére 15 százalék drágasági pótlékot szavazott meg.

— **Biztosítási szaktanfolyam Miskolcon.** Eddigél csupán a fővárosban, a budapesti kereskedelmi akadémiával kapcsolatban volt biztosításügyi szaktanfolyam, legújában azonban már Miskolc város is megismerte a kérdés nagy fontosságát és az ottani kamara rövidesen megalkotta az ország második ilyenmü intézményét. Decemberben volt a megnyitása a szaktanfolyamnak a kamara helyiségében és erre a kurzusra huszonhat hallgató jelentkezett. A tanerők a miskolci kereskedelmi szakoktatás és biztosításügy szakférjiai.

— **Francia tőzsdeadó.** A francia kamara a költségvetési deficit fedezésére a tőzsdejátékadó fel-emelését határozta el. Az adó az alapjául szolgáló ügyletek értékösszegének minden ezer frankja, vagy minden megkezdett ezer frankja után 10 centime lesz. A készpénz- vagy határidőüzletekre, amelyeket a francia állami járadékban kötnek, az adó nem változik meg, hanem megmaradt úgy, mint eddig 0.0125 frankban minden 1000 frank után. Reportüzletekre nézve, amelyeket francia járadékban kötnek, az adó, mint eddig 0.0625 frank marad minden 1000 frank után, bármily más francia vagy külföldi értékben kötött reportüzlet után ez az adó ezer frankonként 0.025 frankot tesz.

— **Németország a záróra kérdésében.** Németországban ugylátszik, most a legkomolyabb stádiumba lépett az a mozgalom, amely a nyolcórás zárórát és a vasárnapi munkaszünetet a kereskedelmi alkalmazottaknak ki akarja vivni. E mellett bizonyít, hogy a szociáldemokrata párt felhívta tagjait, hogy az üzletekben este 8 óra után, valamint vasárnapokon ne vásároljanak. (A magyar szociáldemokrata párt ellenben békességgel tűri, hogy a vasárnapi munkaszünet felfüggesztése alkalmán mindannyiszor a munkásság érdekeire hivatkozzanak a kereskedők, a kereskedők pedig Németországra hivatkoznak a vasárnapi munkaszünet felfüggesztése dolgában. Németország példája pedig meghazudtolja őket is, meg a szociáldemokrata pártot is. A szerk.)

— **A gyári hivatalnokok és munkások arányszáma.** A *Concordia* című szociológiai lapban érdekes összeállítás jelent meg. E szerint Németországban az ipari vállalatok igazgatóinak és valamennyi hivatalnokainak száma között, beleszámítva a művezetőket is és az alkalmazott munkások száma között az egyes főbb iparágakban a következő arányszám mutatkozik:

Acélművek és huták	26—30	munkás	1	hivatalnok
Fonógyárak	18—50	»	1	»
Szövőgyárak	10—12	»	1	»
Hajógyárak	8—16	»	1	»
Gépgyárak	4—12	»	1	»
Gázgyárak	4—9	»	1	»
Vegyigyárak	6—7	»	1	»

A közvéleményben az a hit terjedt el, hogy a hivatalnokokkal szemben a munkások száma óriási túlsúlyban van, a számok azonban arról tesznek

bizonyoságot, hogy a túlsúly korántsem akkora, mint ahogyan az felületes megítélésnél látszik (Ipar-egészségügy.)

— **A munkásbiztosító hivatal elvi határozatai.** A törvény életbeléptét megelőzőleg legalább három hónapon át önként biztosítottak, fizetésük, illetve bérük nagyságára való tekintet nélkül, továbbra is önkéntes tagok és mint ilyenek, igazgatósági tagok maradhatnak.

A családtagok az életkorra való tekintet nélkül részesítendőek a törvényszerű betegségi segélyben. Ingyen foghuzásra a családtagok igényt tarthatnak.

Abban a kérdésben, hogy a biztosított tagnak szemüveg helyett orrcsüptetőre van-e igénye, a hivatal, felügyeleti hatáskörében nem határoz.

Pénztári orvos által magánkórházba utalt biztosított tag után, egyezség hiányában az illető magánkórház legutolsó osztályában való ápolás szokásos díjai fizetendőek.

Szülésznői segély költsége a pénztárt terheli.

Szülésznőnek előzetes egyezség hiányában ugyanaz a díj fizetendő, amelyet nem pénztári tagokkal szemben jogositva van felszámítani.

Mérnöki tervezési irodában alkalmazottak betegség esetére biztosítandók.

— **Az osztrák banktisztviselők.** Nagyon érdekes gyűlést, nagytanácsot tartottak a minap Bécsben az osztrák banktisztviselők, hogy állást foglaljanak a törvényjavaslattal szemben, amelyet a magánalkalmazottak szolgálati viszonyairól készített az osztrák kormány. A nagygyűlésen számos osztrák képviselő is megjelent, különféle pártállásúak és mindannyian kijelentették, hogy elmentek a gyűlésre tanulni — és hogy a tisztviselők kívánságait pártolni fogják melegen. Ezen a gyűlésen kitűnt, hogy a banktisztviselő nem több és nem különb, mint a más szakbeli magántisztviselő és hogy a hétköznapi munkaidő szabályozására, az évi rendszeres szabadságra, a végkielégítés megállapítására, illetve minden kérdéseknek törvényben való rendezésére nekik éppen olyan szükségük van, mint a többi szakhoz tartozó magántisztviselőtársuknak. A nagytanácsról minden esetre tudomást vesz a törvényhozás, mivel számos tagja ott volt a gyűlésen és a képviselők jelenlétének kétségtelenül meglesz a nyoma a most készülõ érdekes osztrák törvényben.

— **A budapesti kereskedelmi testület** legutóbb tartott, 1907. évi utolsó igazgatósági ülésén bejelentették, hogy a Ferenc József Kereskedelmi Kórház betegsegélyző pénztárának az új törvény értelmében való átalakítását a kórház legutóbb tartott közgyűlésén befejezte. Ez alkalommal a pénztárnak 185 000 koronát tévő alapját a kórháznak utalták át.

— **A kereskedelmi akadémia végzett tanulóinak szövetsége** 1908. január hó 9-én este 8 órakor tartja rendkívüli közgyűlését a budapesti kereskedelmi akadémia épületében. A közgyűlés tárgya a választmány és a tisztikar megválasztása.

— **Az építési és műszaki rajzolók orsz. egyesülete** december folyamán tartott rendkívüli közgyűlésén választotta meg új tisztikarát. Elnök lett Ullmann Gyula, alelnökök Málnai Béla és Grieger Gyula, főtitkár Székely Dezső.

— **Az Országos Tisztviselő Szövetség** eddigi alapítása óta főtitkára Dános Árpád ebbeli tisztségéről nagy elfoglaltságára való tekintettel leköszönt. Ez a lemondás a szövetségre nagy veszteség, mert Dános lelkes buzgalmát, rendkívül agilis tevékenységét aligha lehetséges pótolni. Vele az O. T. Sz. legjobbainak egyike válik ki az egyesület kebeléből.

— **A Ferenc József kereskedelmi kórház betegsegélyző-pénztárának** paritásos alapon megalakult igazgatósága a múlt napokban tartotta első ülését *Hüttl* Tivadar elnöklete alatt. Miután az elnök a kereskedelmi alkalmazottak kebeléből megválasztott új igazgatósági tagokat melegen üdvözölte és õket a kartársak érdekeit szolgáló emberbaráti intézmény teljes erõbõl való támogatására ösztönözte, bejelentette, hogy *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter a nyár folyamán dr. *Bartha* kórházi sebész-fõorvos egy. m. tanár útján *üdülõtelep céljaira ingyen telket ajánlott föl a kórház betegsegélyző-pénztárának a Tátrában és ezenfelül a szükséges famennyiséget szállított árban bocsájtja rendelkezésére.* Az igazgatóság a miniszter ajánlatát hálás köszönettel fogadta és ennek megfelelő felirathban fog kifejezést adni, egyben kérni fogja a telek mielőbb való kijelölését. A miniszter ez elhatározásával lényegesen közelebb jut megvalósításához az igazgatóságnak régi szándéka, hogy üdülõbetegeknek a munkához való teljes egészség visszanyerésére módot és alkalmat adhasson. Igen fontos tárgya az igazgatóság tanácskozásának az orvosok díjazásának kérdése. Az orvosoknak e tekintetben az az óhajuk, — és ezt az igazgatóság elé terjesztett emlékiratukban is kifejtették — hogy a tagjárulék bevétel 20 százaléka fordítsék orvosi fizetésekre. Az orvosoknak ez az óhaja teljes méltánylásra talált az igazgatóságban. Ehez képest a folyó évre visszamenõleg ilyen arányban folyósította külön díjazás gyanánt az igazgatóság az arányos összeget, amivel az orvosi kar fáradságos munkájáért kívánt már most némi elismerést nyujtani. *A nõi kereskedelmi alkalmazottaknak a pénztárba való felvétele jövõ évi január hõtõl kezdõdik és a kórházi ellátást igénylõ nõtagok elhelyezése iránt a Vörös Kereszt-kórházban történt intézkedés.* Bejelentették a következõ hagyományokat és adományokat: néhai Dávid Vilmostól 1000 kor., néhai báró Kochmeister Frigyesztõl 5000 korona és özv. Tömöry Károlyné úrnõtõl 2000 korona. A taglétszám jelenleg 17200 ra rug. Több folyó ügy elintézése után az ülés véget ért.

— **Állástalanokat segélyző pénztár alakulása.** A kereskedelmi alkalmazottak országos egyesülete múlt hó végén rendkívüli közgyűlést tartott az állástalanság esetére való biztosítás céljaira szolgáló segélypénztár megalkotása végett. A tervezet szerint a segélypénztár tagjai havi 50 fillér járulékot fizetnek. Az a pénztári tag, aki több hónapon keresztül pontosan teljesíti a pénztárral szemben kötelességét, állástalansága bejelentésének napjától számított nyolc napnál tovább tartó állástalanság

esetén négy-tíz hétig terjedő időn át a teljesített befizetésekhez képest hetenkint 12 korona segélyt kap. A segélypénztár tartalékalapját az egyesület az első évben 2500 koronával támogatja. A segélypénztár ügyeit tiz tagu választmány intézi. A tervezet bemutatása után hosszabb vita volt arról, nem volna e célszerűbb a segélypénztárba az összes alkalmazottakat bevonni s ne csak az Országos Egyesület tagjait. Egyrészt anyagi okokból azonban, másrészt azért, hogy a júniusban tartott magántisztviselői kongresszus határozata értelmében a vidéken felállítandó segélypénztárak létesítésének elébe ne vágjanak, végül azért, mert az összes alkalmazottak bevonása közigazgatási akadályokba is ütközne, a közgyűlés az előadó tervezetét kis jelentőségű módosításokkal egész terjedelmében elfogadta. A gyűlés végén köszönetet szavaztak Vázsonyi Vilmosnak és a pénztár életbeléptetésére vonatkozó intézkedések megtételével a választmányt bízták meg.

— **A Nőtisztviselők Orsz. Egyesületében** december 17-én sikerült hangverseny volt, amelyen *Steiner* Riza a nőkérdésről tartott ügyes előadást, *Faragó* Lajos hegedűn adott elő klasszikus darabokat, zongorán pedig *Fanló* Nusi mutatta be készültségét. A hangversenyt kedélyes tea estély követte.

— **A nagykanizsai Magántisztviselők Egyesülete** december hó 4-én tartotta szakelőadás-sorozatának másodikát. A Polgári Egylet kisterme teljesen megtelt az érdeklődő közönséggel, köztük a helybeli kereskedelmi és pénzügyi világ, valamint a szakörök kiválóságai. *Eperjessy* Gábor elnök üdvözölte a megjelent vendégeket, majd *Markovics* Dávid, felső kereskedelmi iskolai tanár tartotta meg előadását a csekkokról. Történelmi visszapillantás és a csekk fejlődésének ismertetése után áttér a csekk mai lényegére és fontosságára és előnyeit abban találja, hogy aki fizetéseit teljesíti, kikerüli a pénz őrzéseivel és kezelésével járó költségeket és veszélyeket olyformán, hogy befolyt követeléseit a csekküzlettel hivatásosan foglalkozó bankokhoz utalja át, melyek azt gyümölcsöztetik, illetve csekkutalványozás után a kifizetések teljesítik. Magyarazza ezután a mindennapi életben előforduló csekkok fajtait és ismerteti a külföldi csekkforgalmat. Hazánkban a csekk története alig két évtizedre terjed. Az uttörés érdeme az osztrák-magyar bankot és a postatakarékpénztárt illeti. Sajnálattal említi, hogy a csekk nálunk még most is csak a nagytőkének áll rendelkezésére, illetve, hogy azt a közgazdasági élet szélesebb rétegeiben nem használják. Statisztikai adatokkal illusztrálja az O. M. bank csekkforgalmának fejlődését és megemlíti, hogy a nagykanizsai bankfióknál 1906. évben az emelkedés körülbelül 9 millió, összesen 56 millió korona volt. Ezután részletesen tárgyalta a magyar csekk törvény tervezetét, melyet a múlt évben tartott szakértekezlet vitatott meg. A kitűnő felolvasáshoz hozzászóltak dr. Villányi Henrik tanár és *Schwarz* Ottó gyáros. A jeles előadónak a hálás hallgatóság tapsokkal adott elismerést. December hó 18-án *Fleischner* Miksa gyárigazgató tartott felolvasást, amelyre alkalomadtán még visszatérünk. Az egyesület december hó 13-án választmányi ülést tartott, amelyen folyó ügyeket tárgyaltak.

— **Leányok a kereskedelmi iskolában.** Már nem ritkaság az olyan ujsághír, amely orvosdoktor kis-

asszonyokról szól nekünk. De az olyan hírek ritkábbak, amelyek a kereskedelmi iskolák női tanulóiról szólnak. Nem a kereskedelmi kurzusokat gondoljuk, amelyeken 8-10 hónap alatt szerzik meg a nők a kivonatos kereskedelmi ösmereteket, hanem a felső kereskedelmi iskolára gondolunk, ahol három évig tanítanak és amelyeket eddig alig kerestek föl és nem igen kereshettek föl a tanuló-kisasszonyok. Most változás van ezen a területen is: az új marosvásárhelyi kereskedelmi iskolának több mint husz női tanulója van. Egyelőre magántanulók csupán, a kereskedelmi iskolák szervezete még nem engedi meg, hogy rendes tanulókká legyenek, de máris néhány órát kapnak délután, ott az iskolán, az iskola tanáraitól maguktól. Uttörők ők abban a tekintetben, hogy a leányok is három évig járjanak a kereskedelmi iskolába és ugyanolyan kereskedelmi kvalifikációt szerezzenek, mint a fiuk. Sőt a budapesti kereskedelmi tanárképzőnek most már női hallgatója is van. Tanárnőnek készül a kisasszony kereskedelmi iskolán, ő is, a modern idők is sürgetnek bennünket, hogy utat nyissunk a leányoknak a három éves kereskedelmi iskolába.

— **A Fehértemplom és környéke magántisztviselőinek Egyesülete** november havi választmányi ülésén elhatározta, hogy a tagok szakösmereteinek bővítésére és szellemi szórakoztatására időnként felolvasásokat és szabad előadásokat fog rendezni. Az első ily előadást november hó 20-án az egyesület elnöke, lovag *Kurz* Ede tartotta meg és tartalmaz, vonzó előadásában ösmertette a csekkintézmény eredetét, fejlődését és kereskedelmi fontosságát. November hó 27-én az egyesület jegyzője, *Baumkratz* Károly a rövidített kamatszámítási elméletekről tartott tanulságos értekezést és gyakorlati példáival nagy tetszést aratott a hallgatóságnál. December hó 15-én ismét *Kurz* Ede elnök volt az előadó. Ez alkalommal a váltó és utalvány szerepéről tartott hasznos előadást, amelyen a helybeli kereskedők, akik az egyesület pártoló tagjai, szintén résztvettek. *Popper* Száva kartárs buzgólkodása folytán az egyesületbe ezideig 32 kereskedő lépett be mint pártoló tag, akik mindannyian kilátásba helyezték az egyesület anyagi és erkölcsi támogatását. Az egyesületnek abbéli törekvését, hogy a környékbeli kartársak tömegesen csatlakozzanak a Szövetséghez, eddigelé sajnos, nem kísérte a kellő siker, de remény van rá, hogy végre mégis meg fog törni a közöny. Erdeklődéssel várjuk az Egyesület további értesítéseit.

— **A remuneráció.** A Pesti Hirlap december hó 28-iki számában a lap kitűnő munkatársa: *Zsolt* azon az alkalmon, hogy ilyentájan az üzletek mérlegei készülnek, Esti levelében a remunerációról elmélkedik. Teszi ezt annyi szeretettel és gyöngédséggel a dolgozó hivatalnokosztály iránt és annyi az igazság nyílt és egyenes szokimondásában, hogy nem tudjuk megállni, hogy a levélből ne adjunk egyes szemelvényeket. Szerettük volna ugyan az Esti levelet egész terjedelmében közzétenni, ha a lap keretei nem gátolnának bennünket benne.

A remunerációról megállapítja, hogy tulajdonképpen az üzleti haszonban való csekély részesítése a hivatalnoknak és ahol szokás, mindenütt lelkesítően hat a tisztviselőkre. Megállapítja azután, hogy a többé-kevésbé elkeseredett alkalmazottak munkakedvét is növeli, majd így folytatja:

... A remunerációk rendszeresen csak elhullajtott morzsái a szerzett évi tiszta jövedelemnek, tehát nem károsítják meg a vállalkozót. Mégis fontosak és hasznothajtok, mert a gyöngédség formáját öltik magukra és van sok érzékeny ember, akit a gyöngédséggel lehet megvenni...

... A folytonos igában görnyedő tisztviselőknek jól esik, ha néha-napján a munkaadó részéről valamelyes elismerésben részesülnek. Ennyi gyöngédséget — ugymond — elvárhat minden alkalmazott a gazdájától, akár magáncég, akár részvénytársaság... Utal aztán a munkaadó és az alkalmazott érdekközösségére és ajánlja, hogy akik bármilyen vállalatban boldogulni akarnak, teremtsenek érdekközösséget mindazok között, akikre szükségük van.

Az Esti levelet írója tulajdonképpen egy konkrét, tudomására jutott eset kapcsán írta meg és erről az esetről így nyilatkozik:

... Az évi zárlatok és a remunerációk ideje alkalmából írom ezeket. De van rá még egy okom. Érdekes dolgot hallottam egy milliomosról és annak a remunerációjáról. *Hatvany-Deutsch* Sándorról, a cukorgyárosról, szól az értesülésem. Sohasem láttam ezt az urat. Külön világban élünk. Ő cukorban dolgozik, én meg a legtöbbször keserűségben. S az ő cukra az én keserűségemet nem tudja megédesíteni. Nem vezet tehát semmi érdek, ha nyilvánosan megdicsérem ezt az urat a titkos jótékonyágáért. Megérdemli. Milliomos létére együtt dolgozik a szegény hivatalnokaival. Nem nézi le azokat, akiktől él, mint sok más munkaadó. Érdeklődik alkalmazottainak magánélete és bajai iránt. A betegségükben nem hagyja el őket. S a tiszta nyereségből egy-egy kis hivatalnoknak is ezreket ad az év végén; most pedig kétezer forinttól ötezer forintig terjedő remunerációkat osztott szét. Ha kiírjuk az újságba annak a nevét, aki egy koronát ad egy szoborra, akkor az eleven embereknek adott ezresek is megérdemlik a nyilvánosságot. Már csak azért is, hogy — a példa vonzzon...

Zsolt különben jól tudja, hogy sokan lesznek, akik úgy gondolkoznak: a fizetés legyen elég és akkor elmaradhat a borra való jellegű jutalék. Konstatálja azonban, hogy ez az ellenvetés csak elvben tiszta igazság, mert a gyakorlatban olyan fizetés, ami elég volna — nincs. Azért esik jól az embernek az ilyen megemlékezés, mert a szeretetet látja a gyöngédségben...

A jeles cikkirónak mindenesetre hálával tartoznak a magántisztviselők is, hogy az ő érdemes és szellemes tollával védelmére kél osztályuknak és a munkaadóknak figyelmébe ajánlja a szociális és humánus tevékenységnek ezt a helyes módját.

— **Félszázados jubileum.** Megírtuk már, hogy az Első magyar ált. biztosító társaság tavasszal, március hó 13-án ünnepli meg fennállásának ötvenéves fordulóját. Az intézet igazgatósága ezt a ritka alkalmat szép ünnepség keretében fogja megülni. Értesülésünk szerint az intézet néhány százezer koronás jótékony alapítvánnyal akarja emlékeztessé tenni a napot. Az intézet tisztikarában is több előléptetes várható. Ugyanezen a közgyűlésen fogják betölteni a gróf Nádasdy elhunytával megürült alelnöki állást is.

— **Uj kereskedelmi iskola.** Már huzamosabb idő előtt hire járt, hogy a fővárosi VII. ker. polgársága körében akció indult meg egy kereskedelmi iskola felállítására dolgában.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter most értesítette a fővárost, hogy a VII. kerületben az érdekeltek közönség sürgető kívánságára a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg állami felső kereskedelmi iskola létesítését határozta el. Az intézet alsó osztályát szeptember hónapban meg is nyitják. Az iskolának állandó és megfelelő elhelyezése érdekében alkalmas telekre lenne szüksége s arra kéri a fővárost, hogy a Dohány-utca és Wesselényi-utca sarkán lévő fővárosi telket méltányos és kedvezményes föltételekkel engedje át.

A hirnek örülni semmi okunk sincsen. Az új iskolával csak megszorodik a magántisztviselő-proletáriátus tenyésztő telepeinek száma.

— **Ipari és kereskedelmi oktatási tanács.** Az Országos ipari és kereskedelmi oktatási tanács *kereskedelmi oktatási szakosztálya* a kereskedelemügyi minisztérium tanácsstermében ülést tartott. Az ülés napirendjére ki voltak tűzve a Kereskedelmi szaktanfolyamok szervezete és tanterve és a felső kereskedelmi iskolák látogatására kiküldött iskolalátogatók 1906—1907. tanévi jelentései. A kereskedelmi szaktanfolyamok szervezete és tanterve tárgyában Mártonffy Márton iparoktatási főigazgató dolgozta ki az előadói javaslatot. Ennek tárgyalása során a tanács kívánatosnak jelezte, hogy a *gyakortatban levő kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak továbbképzésére a kereskedelmi szaktanfolyamok fejlesztesse* és a kereskedelmi érdekeltségek ily tanfolyamok szervezésében államilag is támogattassanak. A tantervi és szervezeti szabályzatot egyes részletek módosításával a tanács elfogadta. Az iskolalátogatói jelentések fölött kifejlődött vita kapcsán a tanács kívánatosnak jelezte, hogy ugyanaz a tanár vezesse az osztályt tanulmányai egész folyamán. Kimondotta még, hogy kívánatos, hogy a bejáró tanárok számát továbbra is következetesen csökkentsék és a belső tanárok között a tárgyfelosztás nagy körültekintéssel történjék. Egyes intézetekben tapasztalt hiányok megszüntetése iránt a tanács az ülésből kifolyólag javaslatot terjeszt az illetékes miniszter elé. Ugyanebben az ülésben határozott a tanács az 1907—1908. tanévre kiküldendő iskolalátogatók és a felső kereskedelmi iskolák felkészítési terveinek kidolgozására alakítandó bizottságok iránt.

— **A nagyváradiak újabb győzelme.** Lapunk múlt számában megírtuk, hogy a Nagyváradon lefolyt törvényhatósági bizottsági választáson a nagyváradi kartársak jelentős sikert arattak, amennyiben két erősségüket, Ágoston Péter drt és Weisz Lajost sikerült a törvényhatóságba beválasztatniok. Harmadik jelöltjük, *Fried* Ferenc az egyesület főtítkára ugyanannyi szavazatot kapott, mint egy másik jelölt. A megejtett sorshuzás azonban ez utóbbinak kedvezett. A nagyváradi kartársak azonban nem egy könnyen engedik a jussukat és ezt a sorshuzást a vele kapcsolatos események miatt azonnal megfele-

bezték és számtalan nyomós argumentummal támogatták petíciójukat. Nagy örömmel értesülünk lapzártakor, hogy a nagyváradi igazoló választmány helyet adott a felebbezésnek és Fried Ferenc karlarsunkat, mint törvényhatósági bizottsági tagot igazolta. Benne a törvényhatóság erős szociális érzésű, alapos és higgadt erőt nyert, aki az ország magántisztviselő társadalmának eddig is hasznos tagja volt. Reméljük, hogy új minőségében is szolgáltatásokat fog tenni az érdekeknek, amelyeknek a múltban is lelkes harcosa volt.

— **A magántisztviselők helyzete 1907-ben.** A közgazdasági visszapillantásban, amelyet Katona Béla, a jeles közgazdasági író, a Pesti Hírlap január 1-i számában közzéadott, jelentékeny hely jutott a kereskedelem munkásainak: a magántisztviselőknek is. Érdekes és figyelemreméltó jelenség a hazai zsurnaliztikában és közgazdaságban, hogy immár mind jobban kezdenek velünk foglalkozni és oly előkelő helyen is, amilyen a közgazdasági szemlé, komoly faktornak ismerik meg társadalmi osztályunkat. A jóindulatú ösmertetést összefoglalva a következőkben adjuk:

A magántisztviselők helyzete legfőleg anynyiban kedvezőbb az állam alkalmazottainál, hogy az egyéni érvényesülésre szabad a terük, emelkedésük tehát jórészt képességeiktől és szorgalmuktól függ. A viszonyokat azonban a maga egészében mégis csak némi túlzással lehetne rózsásnak mondani. A drágaság ép oly súlyosan nehezedett rájuk s aránylagosan kedvezőbb helyzetüket bőségesen ellensúlyozza a jövő bizonytalansága. Ennek dacára azt a feltűnő megfigyelést tehetjük, hogy épen a magántisztviselők részéről tapasztalható a leglányhább törekvés arra, hogy céltudatos összetartással és szervezkedéssel igyekezzenek anyagi, erkölcsi haladásukat biztosítani. Akármerre nézünk, mindenütt néma lemondással és keserűséggel találkozunk. A múlt évben észlelhető volt ugyan valamelyes mozgolódás a banktisztviselők körében, de holmi drágasági pótlékokkal könnyen leszerelték az elégedetlenséget. És mi sem jellemzőbb a magántisztviselők súlyos anyagi helyzetére, mint az, hogy néhány garasért, amit ma kapnak, lázas örömmel mondanak le a jobb jövőről, melyet szilárd összetartással föltétlenül kivívhatnának maguknak.

A jobb ma egy veréb, mint holnap egy tüzök elve érvényesül kényszerítő erővel minden téren, ahol tömegmunkát és nem az egyéni tudást, vagy invenciót fizetik. És miután a viszonyok megítélésnél a tömeg, nem pedig egyesek helyzetének a mérlegelése fontos, előbb-utóbb számolni kell a beállott drágaság ellensúlyozásával. Hogy a pénz vásárló ereje mennyire csökkent, az megítélhető a szükségleti cikkek árának emelkedéséből, amely a legutóbbi tíz esztendő alatt valóban tekintélyes magasságot ért el. A szükségleti cikkek áremelkedésének nagy állaga ca 35 százalék, holott ezzel szemben a kereseti viszonyok — eltekintve talán a fokozatos előléptetéstől melylyel arányban persze a szükségletek és

igények is megfelelően emelkedtek — csak alig változtak.

A magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak egyébként a lefolyt évben, június 29-én országos kongresszust tartottak a fővárosban, ahol a következő kétségkívül jelentős kérdésekben hoztak határozati javaslatokat:

A cikkirő itt részletesen leközi kongresszusok teljes programját a beosztott részletkérdésekkel egyetemben. Majd így folytatja:

Amint e kongresszus határozataiból látható, gyönyörű eszmékben nincs hiány. Vezérek bőven vannak, akik a haditervet megcsinálják, de minden jel arra vall, hogy hiányzik a hadsereg, mely fegyelmezett tömegével képes lenne a győzelmet biztosítani. Ennek dacára teljes elismeréssel kell megemlékeznünk a Magántisztviselők Országos Szövetségének úttörő és becses munkájáról. Ettől a kiváló érdekképviselettől sokat várunk s hiszszük, hogy előbb-utóbb vonzó kifejedési pontja lesz a magántisztviselői kar szociális törekvéseinek. Ugyancsak őszinte érdeklődéssel figyeljük a Kereskedelmi alkalmazottak orsz. egyesületének agilis tevékenységét is, amelylyel mindannyiszor találkozunk, valahányszor az alkalmazottak akár erkölcsi, akár anyagi érdekeinek védelméről van szó. Ugyancsak várákozással tekintünk a vidéki pénzügyi tisztviselők kerületi egyesületeinek munkássága elé is, amelyet valóban biztatónak ítélünk. Az önművelődés mellett öntudatos szervezkedést tapasztalunk s ennek hatása, azt hiszszük, rövidesen érezhető is lesz.

— **Figyelmeztetés a 2400 koronán fölüli fizetésű karlarsakhoz!** Tudvalevőleg a 2400 koronán fölüli fizetéssel bíró magántisztviselők a betegsegélyző pénztáraknak már nem lehetnek tagjai; ezeknek a Kereskedelmi segélyegylet nyújt módot és alkalmat, hogy magukat és családtagjaikat betegség esetére biztosítsák. A Kereskedelmi segélyegylet kizárólag a magántisztviselők és a kereskedelmi pályán működők betegsegélyző egyesülete, már 22 éve áll fenn és tagjainak a társadalmi állásuknak megfelelő következő kedvezményeket nyújtja: Orvosi kezelést és gyógyszerket, szakorvosi rendelést saját rendelő intézetében, kórházi ápolást a Ferenc József kereskedelmi kórházban és elhalálozási adományt. Belépési nyilatkozatok kaphatók az egyesületi irodában, valamint a kereskedelmi segélyegylet irodájában (Hold-utca 15. sz. alatt), ahol egyéb felvilágosítással is szívesen szolgálnak.

Közgazdaság.

Magyar Agrár- és Járadékbank Részvénytárs.

1908. január 1.

A lefolyt egész év folyamán a legnagyobb mérvben jelentkezett feszült pénzügyi viszonyok, a kiegyezési tárgyalások ismételt fennakadása és az ezzel járó bizonytalanság, a befektetési értékek piacának folytatólagos, nagymérvű rosszabbodására és a meghatározott kamatozási értékek árfolyamának jelentékeny hanyatlására vezetett. Ennek természetesen következménye volt, hogy a bank a jelzálog-üzlet és a vasuti-üzlet terén a legnagyobb tartózkodást tanusította.

A lefolyt évben közel 6 millió korona új jelzálogkölsön folyósított, ami által a kölcsönök összes álladéka az év

folyamán történt visszafizetések levonása után mintegy 63 millió koronára emelkedett.

A bank 1907. év végeig
22,700.000 korona 4% os szőlőkötvényt,
33,500.000 » 4 $\frac{1}{2}$ % os járadékjegyet,
38,500.000 » 4 $\frac{1}{2}$ % os záloglevelet,
25,000.000 » 4% os vasuti járadékkötvényt, összesen tehát
119,700.000 korona n. é. címleteket bocsátott ki.

A leszámítolási üzlet forgalma mintegy 105 millió koronára rugott a tavalyi 87.9 millió koronával szemben.

Az intézet vasutainak hozadéka a lefolyt évben lényegesebb emelkedést mutat. A bank az eger—putnoki h. é. vasutnak elsőbbségi kötvényeit lombard alapján financirozta és úgy az elsőbbségi kötvények, valamint az elsőbbségi részvények nagyobb részére elővételi jogot biztosított magának.

A bank a Szabolcsi Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság alapításában részt vett és ezzel üzleti hálózatát a vidéken tovább fejlesztette.

A bank tiszta nyeresége előreláthatólag el fogja érni a tavalyi magasságot.

HIVATALOS RÉSZ.

A Magántisztviselők Országos Szövetségének hivatalos jelentése.

A Szövetségnek az a célja, hogy mindenhol és minden-
kivel szemben megvédje tagjainak anyagi és erkölcsi érdekeit.
A Szövetség az a fórum, amely a törvényhozással, testületekkel
magánemberekkel szemben képviseli a magántisztviselőket, kez-
deményezője és vezetője a magántisztviselők minden mozgalmá-
nának, akár az összesség, akár csak az egyes szakmák, cso-
portok érdekének szolgáljanak.

Tagdíj egy évre 2 korona.

Elnök: betöltetlen. Alelnökök *Halász Manó, Fazekas Ármín, Fischer Árpád.* Főtítkárok: *dr. Kreutzer Lipót.* Titkárok: *Földes Béla, Gelléri Adolf, Koltai Máttyás.* Pénztáros: *Bodnár Dezső.* Ellenőr: *Gábor Bertalan.*

A Magántisztviselők Országos Szövetsége kötelékéhez tartoznak mint testületek: Nőtisztviselők Országos Egyesülete Budapest, Szövetkezeti Tisztviselők Egyesülete Budapest, Budapesti Kereskedelmi Akadémiát végzett növendékek Szövetsége Budapest, Pénzügyi Tisztviselők Országos Egyesülete Budapest, Fiumei Kereskedelmi és Magántisztviselők Egyesülete Fiume, Szegedi Magántisztviselők Egyesülete Szeged, Nagyvárad Magántisztviselők Egyesülete Nagyvárad, Temesvári Magántisztviselők Egyesülete, mint a Magántisztviselők Országos Szövetsége félvidéki bizottsága, Temesvár, Kolozsvári Magántisztviselők Egyesülete, mint a Magántisztviselők Országos Szövetsége Kolozsvári bizottsága, Nagybecskereki Magántisztviselők Köre, mint a Magántisztviselők Országos Szövetségének torontál-megyei bizottsága Nagybecskerek, Köz- és Magántisztviselők Otthona Székesfehérvár, Magántisztviselők Otthona Budapest. Lugosi Magántisztviselők Egyesülete Lugos, Dunántúli pénzintézet-i tisztviselők egyesülete Kaposvár, Hevesmegyei pénzintézet-i tisztviselők szövetsége Eger, Nagykanizsai Magántisztviselők Egyesülete Nagykanizsa, Fehértemplom és környéke magántisztviselőinek egyesülete Fehértemplom, Győri Magántisztviselők Otthona, Győr, Aradi Magántisztviselők Egyesülete, Arad, Pozsonyi Magántisztviselők Köre Pozsony, Versec, Magántisztviselők Egyesülete Versec.

Vidéki bizottságok:

Arad. Elnök: *Bokor Alajos,* a Weisz Mór és fiai cég irodafőnöke. Alelnök: *Raien Sebők,* a Victoria: takaré- és hitelintézet titkára. Titkár: betöltetlen. Ügyész: *Jellinek*

Henrik dr. ügyvéd. Pénztárnok: *Krausz Arnold,* az Andrény Károly és Fia cég irodafőnöke. Ellenőr: *Martry Béla* waggon gyári főhivatalnok. Háznygy: *Kresz Emil,* a Fonciére biztostó társaság tisztviselője.

Brassó: Diszelnök *Eder Hans,* a brassói Ált. Takptár igazgatója. Elnökök: *Szöllősy Etele* és *Ljubinkovits Emil.* Alelnökök: *Herz Géza, Tratlner Dávid, Pelersberg Viktor, Berger Sámuel.* Titkárok: *Gál Nándor, Knopp Viktor.* Jegyzők: *Dományi Arthur, Rhein Gusztáv.* Pénztárnok: *Grosz Gyula.* Ellenőrök: *Radtz Albert, Schenker Ferenc, Dressmandl Vilmos, Schmidt Henrik.*

Csáktornya. Elnök: *Baumann Zsigmond,* a Muraközi Takarékpénztár főkönyvelője. Alelnök: *Lukovnák Bernát,* a Csáktornyai Takarékpénztár könyvelője. Titkár: *Bolgár Benő,* a Csáktornyai Tárházak könyvelője.

Debrecen. Elnök: *dr. Szántó Sámuel,* a Debreceni Kölc. Segélyező-Egylet igazgatója. Alelnökök: *Gaszner Géza,* a Debreceni Első Takarékpénztár tisztviselője, *Horváth Jenő,* Első Magy. Ált. Bizt. Társ. Titkár: *Hajdu Andor, Stern József* és *Testvére cég* tisztviselője.

Eszék. Tudósító: *Lendvay Vilmos,* Magyar Általános Bizt. Társ. titkára.

Fehértemplom. Elnök: *Iovag Kurz Ede,* a Fehértemplomi Népbank titkára. Alelnök: *Micsin Lyubisa,* a Szerb Hitelbank pénztárosa. Jegyző: *Baumkratz Károly,* a Fehértemplomi Népbank ellenőre. Pénztáros: *Tezcu György,* a Gazdasági Bank részv. társ. könyvelője.

Fiume. Elnök: *Lampel Béla,* a Nyilvános Raktárvállalat cégvezetője. Titkárok: *Klein Ármín* és *Zefran Francesco* igazgatósági tagok. Pénztáros *Grohmann Henrik,* igazgatósági tag.

Győr. Elnök: *Kohn Albert.* Alelnökök: *Pollák Lajos* és *Réli Sándor.* Titkár: *Halász Jenő.* Pénztárnok *Horváth Lajos.* Háznygy: *Herczeg Alfréd.*

Kassa. Elnök: *Gerlőczy Béla,* a kassai jelzálogbank igazgatója. Alelnök: *Schlachta Kálmán,* a kassai takarékpénztár h. igazgatója. Titkár: *Knöpfler Alfréd.* Tudósító és pénztáros: *Kulka Manó,* a Kohn Testvérek likörgyár diszponense. Jegyző: *Juhász Arthur,* a kassai takarékpénztár tisztviselője.

Kolozsvár. Tiszt. elnök: *Ferenczy Gyula* és *Mina János,* ügyv. elnök: *Radó Elek,* alelnökök: *Bányay Károly, Bocsány László* és *Papp J. János,* főtítkárok: *Balázs Gyula,* titkárok: *Reich Ernő, Frankl Miksa,* háznygy: *Ehrlinger József,* pénztáros: *Fodor József,* ellenőr *Braun Ede,* jogtanácsos: *Benedek Miklós,* jegyzők: *Dénes Dezső, Gálósi Sándor, Gyenes Imre, Kovács Ferenc, Nemes Dezső,* könyvtárosok: *Pusztay Kálmán, Szóts Ferenc, Horváth Kálmán.*

Losonc. Elnök: *Gärtner Henrik.* Titkár: *Szenes Bertalan* Pénztárnok: *Hajnik Lajos.* Jegyző: *Faragó József.*

Lugos. Elnök: *Schiessler Zsigmond.* Alelnök: *Grünbaum Soma.* Titkár: *Frank József.*

Maros-Vásárhely. Elnök: *Erdélyi Viktor,* az Agrár takarékpénztár r. t. titkára. Alelnök: *Kopacz Lukács,* a koronás Takarékszövetkezet titkára és *Szántó Ignác,* a Bürger-sörgyár főkönyvelője. Titkár: *Róna Arthúr,* a polgári takaré- és hitelszövetkezet főkönyvelője. Jegyző: *Czitrom Oszkár,* a Schwartz Testvérek cég főkönyvelője. Pénztáros: *Tolvaly Albert,* Schwartz Testvérek cég pénztárosa. Ellenőrök: *Nemes Elek,* az Erdélyi Kereskedelmi és hitelbank könyvelője és *Simon Albert* a Bürger-sörgyár alkalmazotja. Jogtanácsos: *dr. Tichler Márton.*

Miskolc. Elnök: *Lichtenstein László,* a Miskolci Takarékpénztár vezérigazgatója. Alelnök: *Elek Gyula,* a Hazai bizt. társ. miskolci főügynöksége titkára. Titkár: *Katona Mór,* a Keresk. és Gazdasági Bank főkönyvelője. Tudósító: *Gajári Vilmos,* a Borsod-Miskolci Hitelbank főtitkárja.

Nagykanizsai Magántisztviselők Egyesülete. Elnök: *Eperjesy Gábor,* a Délzalai Takarékpénztár r. t. főpénztárosa. Alelnök: *Fleischner Miksa,* a Dunántúli Gazdasági Szeszgyárosok Szeszfinomító r. t. igazgatója. Titkár: *Hochfluss Soma,* a

Nagykanizsai takarékpénztár r. t. tisztviselője. Pénztáros: *Marosi Gusztáv*, a Weiser I. C. gazdasági gépgyár tisztviselője. Ellenőr: *Golenszky János*, takarékpénztári-tisztviselő. Háznagy: *Fekete József*, a Phönix biztosítótársulat nagykanizsai főügynőkségének titkára. Ügyész: *Miklós Dezső*, ügyvéd.

Nagybecskerek. Elnök: *Róna Árpád*, a Közgazdasági Bank főkönyvelője, alelnök: *Dávid Károly*, *Feldheim Árpád*. Titkár: *Schosz Arthur*.

Nagyvárad Magántisztviselők Egyesülete. Elnök: *Fényes Manó*. Társelnök: dr. *Agoston Péter*. Ügyvezető alelnök: *Schwartz Izidor*. Alelnökök: *Fleischhacker Hugó*, *Rácz Jakab*, *Tolnai Miksa*. Főtitkár: *Fried Ferenc*. Titkár: *Németi Mihály*. Pénztáros: *Weisz Lajos*. Ellenőr: *Vajda Géza*. Háznagyok: *Rosenzweig Ármin*, *Lukács Ernő*. Jegyzők: *Kardos Béla*, *Weisz Parkas*, *Klein Sándor*, *Klein Mihály*. Könyvtárosok: *Rein Izidor*, *Spitz Jenő*. A számvizsgáló bizottság elnöke *Weisz Ignác*.

Pécs. Elnök: *Herbert János*, a villamos-telep igazgatója. Alelnökök: *Tóth Kálmán dr.* és *Nagy Sándor*. Titkár: *Goldhammer Pál*, a villamos telep főtisztviselője. Jegyzők: *Steinberger Aladár*, *Richter József*, pénztárnok: *Friedmann Izidor*.

Pozsony. Elnök: *Sziklai Ottó*, országgyűlési képviselő, alelnökök: *Norgauer Agoston* és *Bátorfy Sándor*.

Sátoralja-Ujhely. Elnök: *Barta Béla*, az első sátoralja-ujhelyi petróleum-finomító r.-t. gyárigazgatója. Társelnökök: *Pallay József*, *Csajka Endre*. Titkárok: *Kovács Zoltán*, *Rudali Aladár*. Pénztáros: *Radó Ödön*.

Sopron. Tudósító: *Dobrovits Sándor*, a soproni takptár irodafőnöke.

Szabadka. Elnök: *Lányi Mór*, országgyűlési képviselő alelnökök: *Jakobovits Imre*, a m. ált. hitelbank főnöke és *Balog Ernő* téglagyári igazgató, főtitkár: *Füredi Jákó*, a Bácskai hitelbank vezérigazgatója, titkár: *Kassovits Miksa*, pénztáros *Gyubek Géza*.

Szatmár. Tudósító: *Radó Bertalan*, az Első Magy. Ált. Bizt. Társ. titkára.

A Magántisztviselők Országos Szövetségébe mint **törzstagok** beléptek:

- 549. Rosenfeld Dezső, Cegléd.
- 550. Schmiadt Marci, Budapest.
- 551. Goitein Jenő, "
- 552. Szenes Albert, "

A Magántisztviselők Országos Szövetségébe mint **rendes tagok** beléptek:

- 7183. Kardos Lajos, Budapest.
- 7184. Friedmann Ernő, "
- 7185. Magyar Aladár, Rétköz.
- 7186. Mertse György, Budapest.
- 7187. Kohn Gyula, "
- 7188. Székely Ottó, "

Az állasközvetítő iroda jelentése.

Az állasközvetítő irodánál bejelentett és lapunk zártáig be nem töltött állások a következők:

- 4539. Fővárosi kereskedő keres *irodatiszt*, ki a magyar gyors íráshoz is ért. Fizetés 100 korona
- 4542. Vidéki cég keres *gyakornokot*. Fizetés 70 korona, lakás és tüzelés.
- 4543. Fővárosi cég keres *gyakornokot*. Fizetés 30 korona és villanyos pénz.
- 4544. Vidéki cég keres magyar német *gyorsírót*.
- 4545. Fővárosi cég keres *könyvelőt*, magyar német *levelezőt*. Fizetés 200 korona.
- 4546. Fővárosi kereskedő keres *gyakornokot*. Fizetés 30 kor.
- 4548. Vidéki cég keres *könyvelőt*. Fizetés 1200 korona.
- 4550. Vidéki cég keres magyar német *levelezőt*. Fiz. 400 kor

4551. Vidéki cég keres *comptoiristát*. Fizetés 200 korona.

4552. Fővárosi gyáros keres magyar német *levelezőt*. Fizetés 160 korona.

Az állásokról a *Magántisztviselők Országos Szövetség állasközvetítő irodája* (V., *Arany János-utca 18., II. em. készséggel ad felvilágosítást, ha a beiktatási számra hivatkozás történik.*

A Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesületének hivatalos jelentése.

Ujabb belépésre jelentkeztek:

Katter Sándor, comptoirista, Sopron; W. I. függőben; Karcag Jenő, disponens, Budapest; Sinály Lajos, hivatalnok, Kassa; Rákosi József, könyvelő, gyakornok, S. Szt. György; Major Lajos, irodai alkalmazott, Budapest; Faragó Dezső, hivatalnok, Budapest; Zsirkay János, könyvelő, Nyitra; Sándor Gyula, cégvezető, (II-od bizt.) Budapest; Witt Izidor, hivatalnok, Budapest; Vadász Béla, hivatalnok, Budapest;

Ujabb jegyzett adományok:

Postatkarékpénztári bef. lapokért K 66.62
Latzkó N. és Popper A. Budapest, 20.—
Litzmann Ignác, Budapest, 10.—
gróf Lónyay Elemér, urad. főpénztár, 10.—
Klug László (Erzsébetkirályné alap) Igló. 2.—
Klug László (Gyógysegély alap) Igló 2.—

A folyó évben vásároltatott K. 748.000 értékű papírt, úgy, hogy az egyesület vagyona ma 4¹/₄ millió, amely K 3,128.100 n. é. 4—5%-os záloglevélből s egyéb óvadékképes kamatozó kötvényből, valamint három élénk útvonalon fekvő nagy bérpalotából áll.

Az egyesület fejlődésének mérvéről az alanti táblázat tesz tanúságot:

Év	Taglétszám storno figyelembe vételével	Biztosított összeg	Díj-tartalék	Külön tartalék	Vagyon
1894.	598 rendes tag, 4 alapító tag	1.291.080.—	73.205.62	18.697.66	91.903.28
1906.	2276 rendes tag, 57 alapító tag	4.562.730.—	3.570.246.14	454.824.12	4.025.070.26

A nyugdíjgyesület gyógysegélyalapja.

Az egyesület eddig nyolc beteg kartársat látott el gyógysegélylyel, amelyből 6 segély a folyó évre esik. Sajnos, miután az eddigi gyűjtés eredményének kamataiból ezidő szerint mindössze ca. évi 600 korona segély áll az egyesület rendelkezésére, nem minden jelentkező kartárs kérelme teljesíthető. De éppen azon körülménynél fogva, hogy a meglévő alap elégtelennek bizonyul, az egyesület arra kéri tagjait és összes jóakaróit, hogy a jótékony célú alapnak gyarapítását minél hathatósabban előmozdítani sziveskedjenek.

Gyűjtőívvel, felvilágosításokkal készséggel szolgál az egyesület irodája: V. ker. Báthory-utca 5.

A következő egyesületi tagok levelei a címváltozásnak elmulasztott bejelentése folytán kézbesithetetlenül érkeztek vissza. Felkérjük az illetőket, avagy esetleg azokat, akik alantnevezettek hollétéről tudomással bírnak, hogy tartózkodási helyüket velünk közölni sziveskedjenek. Az ismeretlen tartózkodási helyen levők névsora:

Áldán Sándor, ezelőtt Nagybecskerek; Berényi Imre ezelőtt Nagykaroly; Czeller István ezelőtt Bárza; Demján Árpád, ezelőtt Budapest; Fürst Manó, ezelőtt Nyitra; Gängel Vilmos, ezelőtt Budapest; Gyurovszky János, ezelőtt Kassa; Jakopovits J. Árpád, ezelőtt Budapest; Korfanta István, ezelőtt Valeaarszului; László Béla, ezelőtt Buda

pest; Marosan Péter, ezelőtt Ruda; Miklós Lajos, ezelőtt Hernádsadány; Molnár Mátyás, ezelőtt Aszód; Porzolt Gyula, ezelőtt Budapesten Reviczky Ottó ezelőtt Sepsi-Szt.-György; Salzer Lipót, ezelőtt Besztercebánya Smolensky Miksa, ezelőtt Trieszt; Szalai Ödön, ezelőtt Bpest-Szegő Imre, ezelőtt Barcs; Vető Sándor, ezelőtt Budapest-Wirtschaftler Márk, ezelőtt Budapest.

A Magántiszviselők Országos Nyugdíjgyesülete kéri jóakaróit, hogy számára pártoló tagokat gyűjteni sziveskedjenek. A cél megérdemli minden főnöknek ilyen módon való támogatását. Gyűjtőivek az egyesületi irodában (V., Báthory-u. 5.) kaphatók.

Figyelmeztetés.

A Magántiszviselők Országos Nyugdíj-Egyesülete tagsági igazolványokat csakis hiteles okmányok alapján állíthat ki. A kik tehát a felvételi levélben előirt okmányokat eddig be nem küldték, sziveskedjenek ezt saját érdekükben mielőbb megtenni.

Családi változások (nősülés, gyermeke szaporodás stb.) cím- és egyéb változások szintén haladéktalanul bejelentendők. A nősülést igazoló hiteles okmány: a házassági anyakönyvi kivonat, illetve esketési bizonyítvány; névmagyarosításoknál a belügyminiszeri engedély igazolása szükséges.

Más változásoknál okmány nem kell.

A M. O. Ny. E. alapszabályaira való hivatkozással, felkéri hátralékban levő tagjait, hogy számlájukat mielőbb rendezzék.

Visszaható biztosítás, nőtiszviselők felvétele, pártoló tagok A Magántiszviselők Országos Nyugdíjgyesületénél lehet övé vált a visszaható biztosítás s a nőtiszviselők belépése. Mindazoknak, akik tagsági éveik számát öt vagy kevesebb esztendőre kiegészíteni kívánják, figyelmébe ajánlatik, hogy érdekükben áll ezt minél korábban megeselekedni, mert minél későbbben jelentkeznek, annál kevesebb időt vásárolhatnak meg visszahatólag.

A pártoló tagok járulékait az egyesület évi 25 koronára szállította le s megkönnyítette számukra a belépést oly módon is, hogy az illetők bizonyos időtartamra (minimum 6 év) is vállalhatnak kötelezettséget.

Kérelem.

A t. nyugdíj-egyesületi tagok felkéretnek, miszerint kartársaikat és ismerőseiket a nyugdíjintézményhez való csatlakozásra buzdítani sziveskedjenek és egyúttal figyelmüket felhívni arra, hogy ha a belépéssel késnek, úgy a késedelem által esetleg magasabb korosztályba jutnak és ennek következtében később magasabb díjtételt kellene fizetniök. Ha tehát egyik vagy másik kartárs bármely oknál fogva a viszonyainak megfelelő nyugdíjösszeget egyelőre nem biztosíthatja magának, úgy saját érdekében ajánlatos, hogy a minimális biztosítási összeggel (800 kor., mely után a díj aránylag csekély), a jogosultságot már most megszerze és később e biztosított összeget tetszése szerint fel-emelje. Nyomatványokat és esetleges, a tömegesebb csatlakozáshoz szükséges bővebb útbaigazításokat a Magántiszviselők Országos Nyugdíjgyesülete igazgatósága (hivatalos helyisége: Báthory-utca 5. szám alatt, saját bérházában van) mindenkor készséggel ad.

Felelős szerkesztő
F. Halas Árpád.

Főmunkatárs
Gelléri Adolf.

Csúz, köszvény, ischias

A pöstyéni iszap

háziilag alkalmazva (orvosi felügyelet alatt) kipróbált, a szervezetet legjobban kimelő gyógy-mód. Egy küldemény (kis-közép-nagy garnitúra) egy teljes kúrára elegendő. Prospektust teli és házi kúrákról díjmentesen küld: a fürdőigazgatóság.

A Szövetség tagjai számára 250,00 engedmény az eladási árából

Budapesti főraktár:

Dr. Pajor Sándor vizgyógyintézet
VIII., Szentkirályi-utca 14. szám

Minden iparosnak, segédnek és alkalmazottnak szüksége van a

„Főnök és alkalmazott”

című könyvre, mely minden vitás jogi kérdésre nézve utmutatást ad. A könyvet dr. Dóczy Sámuel budapesti ügyvéd, az Országos Iparegyesület pénztárosa és ügyésze írta a mindennapi élet számára. **Ára 1 kor. 60 fillér.** Megrendeléseket a szerzőhöz (VI., Uj-utca 4. sz.) kell címezni. Portó fejében 10 fillért kérünk beküldeni.

A Magy. Leszámitoló és Pénzváltó-Bank

váltó-üzlete

Budapest, Dorottya-utca 6. szám (saját házában)

valamint annak belvárosi fiókosztálya

Budapest, Kossuth Lajos-utca és Múzeum-körút sarkán

ügyszintén annak pozsonyi fiókja

POZSONY, Fő-tér (saját házában).

Erdélyrészi fiókosztálya

KOLOZSVÁR, Belközép-utca 8. szám (saját házában) és váltóháza Fiumében, Fiume

Adamich-tér

legelőnyösebben vesz és elad értékpapírokat, ércpénzeket és idegen pénznemeket előteget ad értékpapírokra, kiállít utalványokat és hitelleveleket a világ minden piacára. Igérvények minden nagyobb huzáshoz kaphatók. Sorsolások költség nélkül utánnézetnek s minden másnemű felvilágosítás szívesen és díjmentesen nyújtatik. Értékpapír-letételek csupán őrzésre és kezelésre a legkedvezőbb feltételek mellett vétetnek át.

**MOST JELENT MEG
A MÁSODIK KÖTET,**

mely felöleli a gyakorlati üzletvitel minden tudnivalóját. — Nélkü lözhetetlen kézikönyv a kereskedelmi és ipari vállalatok és pénzintézetek vezetői és alkalmazottai számára. ❀❀

A Magyar Kereskedő Könyve

Szerkeszti

SCHACK BÉLA dr. RÉVAI TESTVÉREK

a keresk. iskolák kir. főigazgatója.

Fiadja a

Irodalmi Intézet Részvénytársaság.

A kereskedelmi tudnivalók képes enciklopédiája két kötete forog már közkezen A teljes mű 4 kötet 3 kor. havi részletfizetésre megrendelhető. A most megjelent második kötet külön is megrendelhető. ❀ Részletes prospektus kívánatra ingyen. ❀❀

A második kötet tartalma:

A KERESKEDELMII ÜZLETVITEL.

1. Az üzlet szervezése és megindítása. Kereskedelmi propaganda. Irta *Bánfi Oszkár*.
2. A főnök és alkalmazottai. Irta *Kreutzer Lipót dr.*
3. A magyar kereskedelmi nyelv és stílus. Irta *Kollai Virgildr.*
4. A szépírásról. Irta *Eckert János*.
5. A gyorsírásról. Irta *Kozma Bernát*.
6. A gépirásról. Irta *Szabó Imre*.
7. A kereskedelmi levelezés általános része. Irta *Harmat Mór és Kreutzer Lipót dr.*
8. A kereskedelmi számtan általános része. Irta *Habas Miksa*.
9. Mértékek és pénzek. Irta *Mittelmann Nándor*.
10. A könyvvitel általános része. Irta *Mittelmann Nándor*.
11. Irodai munkálatok. Irta *Kárpáti Béla*.
12. Pósta, telegráf, telefon. Irta *Hennyey Vilmos dr.*

Szépírási, gyorsírási, könyvviteli, irodai munkálati minták, tabellák, 6 színes és 48 fekete képmelléklet.

Előfizetési ív

Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részv.-Társaságnak
Budapest, VIII. kerület, Üllői-út 18. szám.

Ezennel megrendelem a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságtól

1. A Magyar Kereskedő Könyvet 4 kötetben, 80 K-ért
a) utánvétellel mellettt b) 3 K havi részletfizetésre
Megjelent az I-ső és II-ik kötet, a továbbiak felváltó időközökben.
2. A Magyar Kereskedő Könyve II. kötetét magában diszkötésben 20 K-ért utánvétellel mellettt.

A nem kibontó
álluzandó

A havi részletek be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a teljes vételtár esedékessé válik. Az első részlet utánvételik. Fizetendő Budapesten.

Lakhely és kelet

Név és állás

M. T. L.

Magyar Fém- és Lámpaárú-gyár

Részvénytársaság

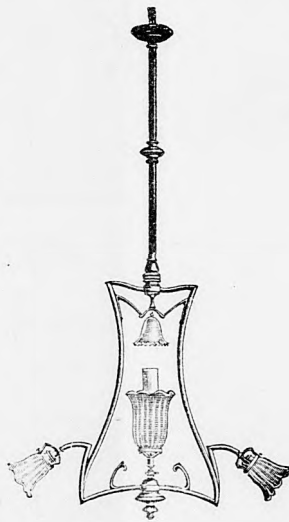
Ezredéves
orsz. kiállítás:

diszkolevél

Raktárak Budapesten:

- II., Szilágyi Dezső-tér 3. sz.
V. kerület, Gizella-tér 1. sz.
VII., Erzsébet-körút 19.
VIII., Üllői-út 2. sz., a Kálvin-tér sarkán.

Pozsony, Lőrincapu-utca =
Kolozsvár, Mátyás király tér.
Debrecen, Simonffy-utca =

Budapest-Kőbánya

Petroleum-lámpák!

Légszesz- és

villamos

csillárok

a legegyszerűbb kivittől a legpazarabbig.

Stilszerű újdonságok!

= Fém- és díszműtárgyak. =

„Optimus“ szabad. kézi tüszöltő-készülék, kezdő tüszetnél biztos hatású oltószers. A budapesti és bécsi tüszöltőfőparancsnokság által approbálva.